

OBRANA

Mesačník Ministerstva obrany SR

Ročník XXXII. • December 2024 • Číslo 12

**Ozbrojené sily hodnotili
výcvikové obdobie**

**Vicemajster sveta
Roman Hrčka**

Veľká vianočná anketa

**Najlepší vojenský
športovci**



Slovenskí delostrelci v Lotyšsku

Čo si želáte na Vianoce?

Igor Melicher

1. štátny tajomník MO SR



Prajem všetkým ľuďom, aby sa každé ráno prebúdali do pokoja a mieru. Prajem im, nech o nich prejavujú záujem ich blízki, ich rodina. Je nesmierne dôležité, aby si ľudia k sebe našli cestu a porozumenie. A to nielen vo sviatočných časoch. Drobné láskavosti je potrebné preukazovať každý deň, pretože len vtedy bude ten ďalší plný pokoja

a mieru. Krásne prežitie vianočných sviatkov želám všetkým zamestnancom MO SR, príslušníkom OS SR a všetkým občanom Slovenska.

majorka Renáta Krásová

náčelníčka štábu 21. mechanizovaného práporu Trebišov



Každému želám krásny život, pokoj a pevné nervy. Tiež úspešné plnenie všetkých úloh a výziev, ktoré pred nami stoja. Tak, aby aj naše súkromné rodiny, aj tá naša vojenská rodina, nažívali a napredovali vo vzájomnej súhre.

Gabriela Gajanová

víťazka ankety Športovec roka rezortu obrany



Želám si vianočnú pohodu a čas strávený s mojimi najbližšími. To, že sa stretneme pri vianočnom stole a stromčeku, je pre mňa veľká hodnota.

Martin Vojtašovič

2. štátny tajomník MO SR



Vianoce sú pre mňa časom pokoja stráveného v kruhu rodiny a blízkych. Všetkým príslušníkom rezortu prajem pokojné sviatky pri štedrovečernom stole. Vojakom, ktorí budú tráviť sviatky plnením služobných povinností, želám, aby ich zvládli bez problémov a čo najskôr si mohli užiť ešte zvyšok

času na oddych. Budúci rok nás čaká opäť vo vysokom tempe, takže treba načerpať nové sily a odhodlanie, aby sme mohli spolu naplňať výzvy, ktoré budú pred nás postavené.

brigádny generál Marek Banas

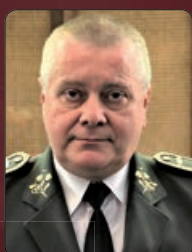
náčelník štábu strategického plánovania GŠ OS SR



Hlavne by som si želal, aby sa už skončila vojna na Ukrajine, aby ľudia medzi sebou vychádzali a aby vo svete nevznikali ďalšie konflikty.

generálmajor Martin Michalko

veliteľ Spoločného operačného veliteľstva OS SR



Mojím želaním je, aby sa bezpečnostná situácia v rámci nášho regiónu stabilizovala čo najviac, ako to len ide. A aby sme my, príslušníci OS SR, boli pripravení na zvládnutie akejkoľvek situácie, ktoré by mohla nastať v súvislosti s dianím za našimi východnými hranicami, alebo na čokoľvek iné. Všetkým príslušníkom

Spoločného operačného veliteľstva, ako aj ostatným vojakom ozbrojených síl a kolegom z rezortu obrany a ich rodinným príslušníkom, želám pokojné Vianoce a v nadchádzajúcom roku len to najlepšie.

podplukovník v. v. Bernard Roštecký

vojnový veterán, účastník misie UNPROFOR, Palárikovo



Želal by som si najmä dobré správy v rozhlas, televízii a vo všetkých médiách o mieri vo svete. Nech to znie akokoľvek vzletne, vznešene a niekto by povedal, že až pateticky, ale je to naozaj tak, že mier je tá najzákladnejšia vec pre život. Pre to, aby sa ľudstvo mohlo rozvíjať, aby deti rástli v pokoji a šťastí a aby ľudia

na celom svete mali pocit, že nie sú vojnou ohrozené ich životy. Ja nepatrím k hipis, ktorí sa deklarovali ako deti mieru, som vojak so svojím videním sveta, ale práve po tom, čo som videl na vojnovom Balkáne, viem, o čom hovorím.



*Vážení príslušníci ozbrojených síl, milí priatelia,
rád som prijal ponuku prihovoriť sa Vám pred
Vianocami na stránke Obrany. Čo povedať Vám,
ktorí beriete do rúk tento časopis, ktorého obsah
prípomína starú rímsku zásadu: „Si vis pacem,
para bellum“ – Ak chceš mier, pripravuj sa na
vojnu... A predsa, skutočné Vianoce sú o pokoji.*

V noci Kristovho narodenia spievali anjeli nad Betlehemom: „Sláva Bohu na výsostiach a na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle...“ Na toho, ktorý sa narodil v betlehemskej maštali, sa aplikujú slová knihy Múdrosti: „Veď kým všetko objímalo hlboké ticho a noc v rýchlych behu došla do polovice, zoskočilo tvoje všemohúce slovo z neba, z kráľovského trónu, ako tvrdý bojovník, doprostred zeme, odsúdenej na záhubu...(18, 14-15)

Ježiš Kristus, večný Boží Syn, prichádza na našu zem, odsúdený na záhubu ako tvrdý bojovník. Vy, vojaci, môžete v ňom vidieť svojho kolegu Prišiel vybojovať zásadný boj, oslobodiť našu zem, ľudstvo od kľúčového nepriateľa, od ducha, lži, ktorý popiera, že všetko, čo sme a čo máme, je darom Božej lásky, popiera, že sme za tieto dary zodpovední, popiera, že sme synovia a dcéry nebeského Otca a teda navzájom bratmi a sestrami, povolanými žiť v zhode a dobroprajnosti. Pretože ide o takéhoto nepriateľa, aj výzbroj, ktorú si Ježiš Kristus prináša, je špecifická: je to pokora, láska, fyzická bezmocnosť, je to pravda, vernosť plneniu vôle nebeského Otca, bezhraničná služba dobrej človeka, ochota v tejto službe prijať utrpenie a položiť život. Kým sa tak stane, je, žiaľ, nevyhnutné, brániť sa voči zlu a jeho spolupracovníkom aj fyzickými zbraňami. Avšak, takto nastolený pokoj je vždy len dočasný.

Úprimne Vám želim prežiť sviatky narodenia Pána v atmosfére jeho pokoja so svojimi drahými – aby tento zážitok krásy vzťahov lásky a pokoja bol pre Vás silným impulzom robiť všetko pre opravdivý a trvalý mier, ktorého darcom je ten, ktorý sa pre nás narodil na prvé Vianoce a ktorého výročie príchodu budeme sláviť počas celého Jubilejného roka 2050. V tomto zmysle sa staňme pútnikmi nádeje.

Úprimne Vás pozdravuje

František Rábek

biskup – ordinár Ozbrojených síl a ozbrojených zborov SR

6



14



16



18



24



30



36



38



ČÍSLO MESIACA

12 krásnych mesiacov

52 týždňov plných radosti

365 úspěšných dní

v novom roku **2025**

**všetkým svojim čitateľom žela
redakcia mesačníka OBRANA**

NA TITULNEJ STRANE: Slovenskí delostrelci štyri roky vzorne reprezentovali OS SR v Lotyšsku

Čo si želáte na Vianoce?

Petra Vlhová

reprezentantka VŠC Dukla v alpskom lyžovaní



Jediné, čo si teraz želám, je zdravie. Na darčeky si nepotrpím, zdravie je najdôležitejšie pre mňa, pre ostatných. Ostatné príde. A teším sa, že budem s najbližšími.

plukovník Miloš Sopoliga

zástupca náčelníka štábu, štáb pre podporu operácií GŠ, Bratislava



Po šiestich rokoch odslužených v zahraničných operáciách, keď som bol na Vianoce v Iraku, Afganistane, Sýrii či na Cypre, som rád, že budem doma. Takže nechcem nič hmotné, len voľno, relax, oddýchnuť si.

generálmajor Ladislav Dovhun

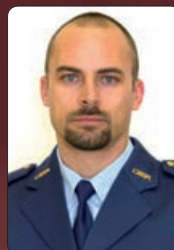
náčelník Vojenskej kancelárie prezidenta republiky



Nič materiálne, len pokoj a mier. Nielen na Slovensku, ale aj v okolí, najmä na Ukrajine. To je pre mňa podstatné. Pokiaľ je krajina bezpečná, ľudia sa v nej, ale aj okolo nej, inak cítia, inak žijú, takže áno – podstata je mier.

major Mgr. Pavel Lukáč

vojenský dekan, Veliteľstvo vzdušných síl Zvolen



Zo srdca všetkým príslušníkom Ozbrojených síl SR želám a v modlitbe vyprosujem požehnané a milostiplné vianočné sviatky naplnené Božím pokojom, láskou a milosťou. A to je zároveň aj tým najväčším darčekom pod stromčekom.

podplukovník v. v. Jozef Marko

vojenský dôchodca



Zdravie pre celú rodinu, ukončenie všetkých vojenských konfliktov na celom svete a aby ľudia boli voči sebe korektní a milí.

slobodníčka Andrea Krišandová

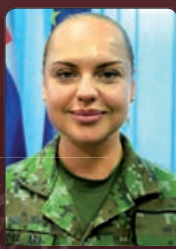
VŠC Dukla, správkyňa tréningovo-diagnostického centra pre úpolové športy



Keďže po druhom dieťati som sa už k vrcholovému džudu nevrátila veľmi ma teší, že po návrate z rodičovskej dovolenky môžem pracovať v Dukle, ktorej želám medailovú nádielku v priebehu celého roka. Materiálne netúžim po ničom, len aby bola rodina zdravá a nech sú k sebe ľudia milí.

vojačka 2. stupňa Soňa Ivanová

vodička, 20. prápor logistiky Prešov



Aby celá moja rodina ostala zdravá, na tom mi najviac záleží. No a keďže študujem na Prešovskej univerzite jazyky a špeciálnu pedagogiku, aby som úspešne ukončila zimný semester a aj tie ďalšie.

Ján Jurica

generálny riaditeľ Vojenských lesov a majetkov SR



Najdôležitejšie je zdravie pre mojich blízkych, kolegov v práci a ich rodiny, ako aj pre mňa a pre naše lesy. Tým želám konečne aspoň jeden rok bez kalamity – snehovej, vetrovej, bez požiaru, povodne či podkôrneho hmyzu. No a keďže na Vianoce tradične pomáhame deťom a rodinám v núdzi, aj im želám krásne sviatky.

podplukovník Marek Ochaba
veliteľ 53. práporu poľných služieb Hlohovec



Všetkým príslušníkom Ozbroyených síl SR chcem zaželať pohodu, pochopenie a podporu zo strany svojich blízkych, pozitívnu energiu a dobrý pracovný kolektív. A ozbrojeným silám dostatok kvalitného a odhodlaného personálu, dynamiku, flexibilitu a schopnosť čeliť novým výzvam.

rotný Pavol Tóth
zdravotník 13. mechanizovaného práporu Levice



Zo srdca želim ako zdravotník všetkým príslušníkom ozbrojených síl predovšetkým pevné zdravie. Lebo keď bude zdravie, budú môcť naplniť svoje osobné i pracovné predsavzatia a plány.

**desiatnička Jarmila Smaková
a poručíčka Kristína Kucejová**
odbor vnútornej služby, GŠ OS SR



Drahý Ježiško, prosíme Ťa o pokoj a ochranu pre nás všetkých, ktorí slúžime v Ozbroyených silách SR. Nech tieto Vianoce prinesú radosť, silu a pevné priateľstvá, ktoré nás sprevádzajú aj v náročných chvíľach. Pevné zdravie pre každého, vzájomné spojenie a pochopenie rodinám a príbuzným. Šťastné a požehnané

Vianoce prajeme, nech nový rok prinesie nádej a jednotu!

poručíčka Mgr. Katarína Zaťková
dekanka EPS, vojenský dekanát VVzS Zvolen



Až zaznie čaro krásnych Vianoc, zabudnite na všetky starosti a nech čas vianočný stane sa vám všetkým sviatkom pokoja, šťastia a radosti. Požehnané vianočné sviatky naplnené Božou láskou, radosťou a pokojom a v novom roku 2025 všetko najlepšie prajem.

major Michal Vajda
pedagóg, AOS Liptovský Mikuláš



Som už vo veku, v ktorom som pochopil, že tie najlepšie a najdôležitejšie veci sú zadarmo, avšak nedajú sa kúpiť. Dajú sa teda aspoň želať. Preto si na Vianoce želim hlavne pevné zdravie pre seba a svoju rodinu. A pre moju vojenskú rodinu potom kopu správnych rozhodnutí a silnejúcu podporu verejnosti.

Katarína Krajčová
predsedníčka Slovenského odborového zväzu zamestnancov obrany



V čase vianočných sviatkov, ale aj počas celého roka, si za Slovenský odborový zväz zamestnancov obrany želáme korektnú spoluprácu so všetkými zainteresovanými zložkami pri zlepšovaní pracovných podmienok v duchu platnej legislatívy a v spojení s adekvátnym finančným ohodnotením. Prijemné pracovné prostredie, dobrý pracovný kolektív a adekvátne odmeňovanie prispievajú nielen k pracovnému nasadeniu, ale aj k zdraviu zamestnanca, jeho šťastiu a spokojnosti.

podplukovník Martin Farkaš
náčelník oddelenia rozpočtu, štáb pre podporu operácií GŠ OS SR



V tento špeciálny vianočný čas si želim pokoj a silu, aby som zvládol každú výzvu, ktorá mi príde do cesty. V srdci vojaka je odvaha, no v srdci človeka je aj túžba po láske a pokoji. Netreba zabúdať na to, že aj vo chvíľach najväčších ťažkostí, ktoré môžu nastať na našej ceste, sa vždy nájde niečo, čo prináša nádej a svetlo.

Všetkým, ktorí slúžia v Ozbroyených silách SR, prajem nielen bezpečie, ale aj pevnosť v duši. Šťastné a pokojné Vianoce, nech všetkým prinesú radosť a silu pre ďalšie dni.

Anketu pripravili: Pavol Vitko a Jozef Žiak
Foto: autori a Jakub Neubauer

Štyri roky delostrelcov pri Balte

Slovenskí delostrelci pôsobia v operácii
Rozšírená Predsunutá prítomnosť v Lotyšsku (PPPL) od decembra
2020, keď vystriedali kolegov z mechanizovaných útvarov.



Mandát na ich pôsobenie v operácii zahŕňa okrem Lotyšska taktiež územia Estónska, Litvy a Poľska. To sa podľa veliteľa 5. delostreleckého pluku Rožňava plukovníka Jána Hrica ukázalo ako výhoda. Delostrelecká batéria sa tak mohla zúčastniť na spoločných výcvikoch aj v týchto krajinách.

Rôzne špecifiká výziev

Nasadenie slovenskej delostreleckej spôsobilosti prišlo v čase, keď bol v Lotyšsku v medzinárodnom zoskupení pod velením Kanady pretlak mechanizovaných jednotiek. Nedisponovali však žiadnou bojovou podporou. Čo teda prinieslo pôsobenie delostrelcov? „Každá rotácia plnila úlohy v špecifických podmienkach. Nasadenie prvej nebolo náročné z hľadiska personálneho naplnenia, ale celá

národná príprava, ako aj 12-mesačné pôsobenie tejto rotácie v Lotyšsku zásadným spôsobom poznačila pandémia Covid-19 so všetkými možnými obmedzeniami a prekážkami, ktoré si ešte všetci pamätáme. Len na porovnanie, proces prípravy a nasadenia poslednej rotácie v júni tohto roku, ktorý symbolicky opäť velí jeden z najskúsenejších profesionálnych vojakov nášho pluku, veliteľ 21. samohybného oddielu podplukovník Michal Németh, prebiehal bez akýchkoľvek obmedzení. No naplnenie jednotky personálom bolo nesmierne náročnou výzvou,“ konštatuje plukovník Hric.

Zdôrazňuje, že intenzívne výcvikové tempo, konfrontácia so zahraničnými partnermi, takmer každodenná práca so zbraňovým systémom, aktívne používanie anglického ja-zyka sú nenahradiiteľné aspekty, ktoré priniesli ovocie vo forme získania množstva praktických skúseností. Jedným z dôsledkov je

Sedem rotácií

Končí sa štvorročné pôsobenie delostreleckej jednotky v Lotyšsku. Za spomínaný čas sa v Pobaltí vystriedalo celkom sedem rotácií slovenských vojakov. Čo prinieslo podľa jednotlivých veliteľov kontingentov?

Veliteľ prvej i poslednej rotácie

Veliteľom prvej a poslednej rotácie bol vtedy major, dnes už podplukovník Michal Németh, v súčasnosti veliteľ 21. samohybného delostreleckého oddielu Michalovce. „Mal som česť byť veliteľom prvej delostreleckej jednotky, ktorá bola v histórii Slovenska premiérovou nasadená na plnenie úloh mimo územia SR s dĺžkou rotácie nie šesť mesiacov, ale jeden celý rok. Jadro kontingentu tvorila palebná batéria, ktorej som

bol v minulosti veliteľom. Do Lotyšska sme vycestovali so 155 mm samohybnými húfnicami Zuzana 2000.“ Pplk. Németh zdôrazňuje, že kontingent bol zložený z viacerých odborností



Pplk. Michal Németh

a útvarov, ktoré boli nevyhnutné na zabezpečenie plynulého fungovania celej jednotky. Prvú rotáciu tvorili prevažne príslušníci 21. samohybného delostreleckého oddielu. Postupne sa v ďalších počtoch príslušníkov oddielu znižoval, pribúdali vojaci z ďalších útvarov. Jadro poslednej rotácie tvorili príslušníci 21. samohybného delostreleckého oddielu a 54. raketometného oddielu. Celkový počet poslednej rotácie bol 116 vojakov z 23 útvarov.



Generálny tajomník NATO Mark Rutte pri svojej návšteve Lotyšska 14. novembra zavítal aj medzi slovenských vojakov. Veliaci poddôstojník slovenského kontingentu nadrotmajster Marián Magnus mu predstavil samohybnú húfnicu Zuzana 2.

nárast profesijnej sebaistoty a pozdvihnutie individuálneho či skupinového sebavedomia.

Výmena Zuzany

Skúsenosti s manipuláciou s hlavnou bojovou technikou sú ďalšou z oblastí, kde došlo v dôsledku početnosti, intenzity a tak trochu aj poruchovosti delostreleckej techniky k zásadnému zlepšeniu. Počas pôsobenia v operácii boli prvý rok používané 155 mm samohybné kanónové húfnice Zuzana 2000. Od decembra 2021 to už boli 155 mm ShKH Zuzana 2. Treba priznať, že špecifické klimatické podmienky Pobaltia najmä v zimných mesiacoch, čiastočné opotrebenie Zuzany 2000, a naopak, mnohé menšie či väčšie technické problémy nových Zuzán 2 spôsobili najmä obsluhu mnohé vrásky. Detailné poznanie zbraní,

zlepšenie schopností veliteľov a obslúh riešiť všetky výzvy a nachádzať riešenia nakoniec dovedli podľa plukovníka Hrica batériu k úspešnému splneniu úloh.

Veliteľ delostreleckého pluku oceňuje, že intenzívny výcvik jednotlivých rotácií, ktorým mnohonárodné zoskupenie neďaleko ruských hraníc deklarovalo permanentnú prítomnosť, silu, odhodlanie a pripravenosť Aliancie brániť každú z členských krajín NATO, prinášali svoje ovocie. Frekvencia, intenzita, dĺžka jednotlivých výcvikových aktivít bez ohľadu na dennú, nočnú či ročnú dobu sa podľa slov plk. Hrica zásadne líši od výcviku na Slovensku.

Na hrane možností

Veliteľ delostreleckého pluku pripomína aj určité preceňovanie kapacít a možností delostreleckých útvarov niesť na

Pplk. Németh spokojne konštatuje, že jedným z najväčších úspechov misie bola schopnosť integrovať sa a efektívne spolupracovať s ozbrojenými silami ostatných krajín NATO. Zúčastnili sa na mnohých spoločných cvičeniach, medzi ktoré patrili napríklad operácie Saber Strike, Silver Arrow a prvé veľké delostrelecké cvičenie medzinárodného delostreleckého oddielu, ktorý vznikol v júni 2024 – Annihilating Tunder. „Misia v Lotyšsku nebola len o nasadení, ale aj o profesionálnom raste našich vojakov. Počas štyroch rokov mali možnosť pracovať s najmodernejšou technikou a absolvovať množstvo výcvikov. Pre mnohých to bola prvá príležitosť ukázať svoje schopnosti v zahraničnej misii. Obrovský posun vidím v skupine koordinácie palebnej podpory.“ V prvej rotácii bol veliteľom palebnej batérie kapitán Tomáš Quecke, veliteľom skupiny koordinácie palebnej podpory kapitán Martin Staško a nadporučík Jaro- slav Šimčík. V poslednej velil palebnej batérii nadporučík Šte-

fan Križák a veliteľom skupiny koordinácie palebnej podpory bol kapitán Július Borák. Veliacim poddôstojníkom kontingentu bol nadrotmajster Marián Magnus.



Pôsobenie delostrelcov počas siedmich rotácií v Lotyšsku možno dokumentovať aj týmito číslami:

- Počet najazdených kilometrov – viac ako 25 000
- Počet vystrelených granátov – 1 045 (293 kusov 1. rotácia)
- Počet viacdňových medzinárodných cvičení – 63
- Počet nasadených profesionálnych vojakov – 1 135 (z toho 64 žien)
- 215 vojakov bolo nasadených dvakrát
- 79 vojakov bolo nasadených trikrát
- 13 vojakov bolo nasadených štyrikrát
- 2 vojaci boli nasadení päťkrát
- Jeden vojak (desiatnik Jozef Kažimír) bol nasadený šesťkrát



Druhá a tretia rotácia

Veliteľom druhej a tretej rotácie od decembra 2021 do decembra 2022 bol dnes už major v zálohe Peter Jankaj. Počas jeho pôsobenia sa v pozícii veliteľa palebnej batérie vystriedali kapitán Richard Liška a nadporučík Patrik Petruš a na poste veliteľa skupiny koordinácie palebnej podpory kapitán Marcel Leferovič a nadporučík Štefan Križák. „Delostrelci už začali pôsobiť s novými samohybnými húfnicami Zuzana 2. Po odbornej stránke som mal možnosť načerpať neoceniteľné skúsenosti v oblasti velenia a riadenia kontin-



Major v zál. Peter Jankaj

gentu v medzinárodnom prostredí. Rovnako pri plánovaní, riadení a vyhodnocovaní cvičení, najmä certifikačných Battle Groupu. Osobne najviac oceňujem snahu pomôcť si navzájom v prípade potreby a ochotu spoločne riešiť výzvy. Slovíčko NIE sme nemali v našej slovnej zásobe, čo sa pozitívne odzrkadlilo v krízových situáciách a hlavne po 24. 2. 2022, keď Ruská federácia prepadla Ukrajinu,” spomína major v zálohe Jankaj.

Štvrtá rotácia

Po ňom prebral v decembri 2022 štafetu major Michal Vajda, ktorý pôsobil v delostreleckých jednotkách 2. brigády. „Od roku 2020 odovzdávam skúsenosti z praxe v Akadémii ozbrojených síl v Liptovskom Mikuláši. Preto ma prekvapilo, keď som dostal šancu veliť slovenskému kontingentu v Lotyšsku,” spomína major Vajda a konštatuje: „Vnímal som



pleciach ťarchu pôsobenia v Lotyšsku počas štyroch rokov. Prevažnú časť personálu v prvých dvoch rotáciách poskytoval pritom 21. samohybný delostrelecký oddiel z Michaloviec. Nebolo žiadnou výnimkou, keď v Lotyšsku pôsobilo aj okolo 90 jeho príslušníkov, čo predstavovalo vtedy 35 percent početného stavu oddielu. A vtedy disponoval len dvomi palebnými batériami! Nastalo extrémne vyťaženie špecifického personálu, najmä veliteľov a vodičov Zuzany,



ako aj dielenských špecialistov. Spoločne s Covidom-19 a plnením ďalších úloh to bol veľký tlak. Viacerí vojaci sa po návrate z operácie nedokázali pri neustálom nasadzovaní do týchto úloh dostatočne zregenerovať. I tak však boli zaradení do kolotoča výcviku a znova vyslaní do Lotyšska.

Celkovo delostrelci zavedenie Zuzany 2 doma i v Lotyšsku uvítali. No zavádzanie každej novej techniky sa nezaobíde bez „vychytania jej múch“. Vojaci získavali potrebné skúsenosti pri údržbe či opravách, ale vysoká intenzita výcviku a špecifické klimatické podmienky najmä v zimných mesiacoch sa podpísali pod mnohé problémy. „Spôsob ich odstraňovania formou ad-hoc výjazdových skupín sa ukázal nedostatočne flexibilný. Žiaľ, napriek snahe sa nepodarilo dosiahnuť permanentnú prítomnosť servisných technikov dodávateľa,“ priznáva plukovník Hric. Čiastočným riešením bolo, keď velenie delostreleckého pluku v Rožňave v snahe odbremeniť vysoké zaťaženie viacerých svojich vojakov, pripravilo preškolenie vybraných príslušníkov 54. raketometného oddielu Rožňava na ovládanie zbraňového systému Zuzana. Išlo najmä o veliteľov a vodičov raketometov Modular.

Prelomový presun

Staršiu verziu 155 mm samohybných kanónových húfnic Zuzana 2000 po roku od nasadenia vystriedala Zuzana 2. Udialo sa to na prelome novembra a decembra 2021. Vtedy sa do Lotyšska po trase dlhej takmer 1 600 km vydalo 9 nových húfnic. Cestný presun zastrešovalo vtedajšie strategické centrum krízového manažmentu GŠ OS SR a prebehol pod velením a riadením podplukovníka Mareka Uchaľa, vtedy veliteľa 21. shdo Michalovce. Batéria sa

to, samozrejme, ako obrovskú príležitosť, ktorá sa už nemusí v mojej kariére opakovať. Dôveroval som príprave môjho kontingentu a mal som veľké šťastie na skvelý tím kľúčových funkcionárov. Poznal som kvality velenia batérie – kapitána Alexandra Bugyiho a poručíka Kristiána Jurečka, náčelníka logistiky majora Ludvíka Fekeho, styčnej dôstojníčky kapitánky Renáty Krasovej, ako aj duchovného – kapitána Jána Čupalku. Vedel som, že s nimi to zvládneme na jednotku. Pre podstatnú časť kontingentu to nebola prvá rotácia v Lotyšsku, vedeli, čo sa od nich očakáva.“

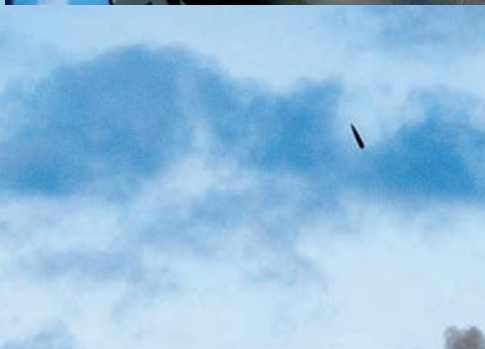


Major Michal Vajda

Čo majorovi Vajdovi prinieslo pôsobenie v Lotyšsku? „Rozšírili sa moje obzory a znalosti. Po ľudskej stránke mi vyslanie niečo dalo, ale aj vzalo. Vynechal som Vianoce s rodinou, synovu osemnástku, manželkinu štyridsiatku... Som rád, že som znova zastával veliteľskú pozíciu,“ pripomína major Vajda a dodáva, že pri výučbe kadetov, ako aj v kurzoch organizovaných v AOS, využíva všetko pozitívne, čo počas svojho pôsobenia v Lotyšsku zažil.

Piata rotácia

Major Peter Kalna bol veliteľom slovenského kontingentu od júna do decembra 2023. Medzinárodné skúsenosti získal ešte predtým v misii UNFICYP na Cypre, kde bol náčelníkom operačného oddelenia 4. sektoru. Dlhšie časové obdobie pôsobí v radoch 54. raketometného oddielu Rožňava. V jeho tíme bol ako veliteľ palebnej batérie nadporučík Daniel



Michrina a veliteľ skupiny koordinácie palebnej podpory nadporučík Martin Roš.



Major Peter Kalna

„Najviac poznatkov som načerpal, keď som ešte pred misiou pôsobil v Lotyšsku na cvičeniach ako rozhodca. Praktickými radami mi pomohol podplukovník Németh. Snažil som sa ich čo najlepšie využiť. Aj keď každá rotácia je predsa len trochu iná. Z pohľadu plnenia konkrétnych úloh, ale aj reálneho zloženia kontingentu,“ priznáva major Kalna. A najzaujímavejší zážitok? „Bojové streľby, ktoré sme vykonali paradoxne nie v Lotyšsku, ale v Litve. V spolupráci s ich

ozbrojenými silami sme plnili palebné úlohy z pobrežia smerom na morskú hladinu. Dĺžka streľby bola viac ako 30 km, naši predsunutí pozorovatelia boli na palube lode.“

Šiesta rotácia

Major Roman Bulák velil slovenskému kontingentu od decembra 2023 do júna tohto roku. Zahraničné skúsenosti mal z nasadenia v operácii ISAF v Afganistane. „Pôsobil som v rámci protitankového oddielu 5. delostreleckého pluku a tak som si musel všetky potrebné veci o Zuzane naštudovať teoreticky a potom aj prakticky. Veliteľ palebnej batérie nadporučík Štefan Križák si všetko veľmi dobre manažoval, rovnako veliteľ skupiny koordinácie palebnej podpory kapitán Tomáš Frištík či veliteľ čaty podpory poručík Dominik Kislík. Mal som šťastie, že v našom kontingente pôsobil ako kaplán poručík František Krušínský z 53. práporu

v rámci presunu na tri dni zastavila vo VVP Orzysz v Poľsku, kde sa bojovou streľbou zapojila do medzinárodného delostreleckého cvičenia. Potom cez Litvu pokračovala do kempu Ādaži v Lotyšsku. Úspešná realizácia tohto presunu je zatiaľ jediným pozemným nasadením ťažkej bojovej techniky do operácie medzinárodného krízového manažmentu v histórii OS SR!

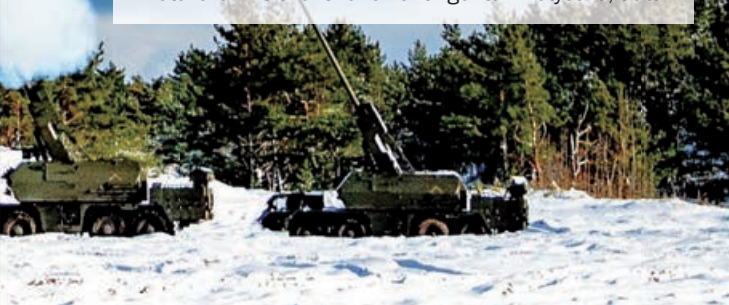
Dnes už zástupca veliteľa 5. delostreleckého pluku podplukovník Marek Uchal pripomína, že bolo covidové obdobie a len samotná predstava na presun bola odvážna. „Volal mi vtedajší veliteľ prešovskej brigády, dnešný brigádny generál Slavomír Verčimák a veliteľ pozemných síl generálmajor Ivan Pach, či je vôbec takýto presun reálny. Mal som zmiešané pocity, ale bral som to ako výzvu. Na odporúčanie Vojenskej polície sme kolónu rozdelili na dve časti: bojovú a podpornú techniku. Naučili sme sa, akým tempom ísť v mestách, dedinách a mimo nich. Ako zaistiť tankovanie na čerpacích staniciach.“ Čo ukázal presun? „Dokázali sme, že aj takéto úlohy i so streľbami s koalíčnym partnerom vieme splniť. Vieme si zabezpečiť prieskum a rekognoskáciu aj v cudzom teréne, jednotku rozvinúť a splniť palebnú úlohu. Celý presun nakoniec prebehol napriek zimným podmienkam bez nejakých väčších problémov. Vodiči i velitelia získali v jeho priebehu neoceniteľné skúsenosti.“

Kvalita odhodlanie, nezlomnosť

Plukovník Hric je spokojný, že pri svojich návštevách v Lotyšsku počúval od našich koalíčných partnerov slová akceptácie a uznania kvalít, odhodlania a nezlomnosti slovenských vojakov. „A hoci ma prax naučila nepreceňovať význam týchto hodnotení, zároveň ma pochvalné vyjadrenia naplňajú pocitom hrdosti na príslušnosť k delostreleckej komunite a k OS SR ako celku!“

Pripravil: Jozef Žiak

Foto: archív slovenského kontingentu v Lotyšsku, autor



poľných služieb Hlohovec, ktorý pôsobil v Kanade (aj v kanadskej armáde). Nadviazal veľmi plodnú spoluprácu s kanadskými kolegami i duchovnými ďalších kontingentov.“

Čo mu najviac utkvelo v pamäti a prečo? „Asi to bol hneď prvý výcvik v januári. Bolo vtedy mínus 25 stupňov, vysoká vlhkosť od mora. Poriadne dostala zabrať nielen naša technika, ale všetky súčasti mnohonárodného zoskupenia. Absolvovali sme aj priamu streľbu.“



Major Roman Bulák

< ANKETA >

Príslušníkov posledného, siedmeho kontingentu slovenských delostrelcov v Lotyšsku sme sa spýtali, čo im dalo pôsobenie v mnohonárodnej brigáde na severovýchode Európy.



Desiatnik Štefan Šeteščák obsluha Zuzany, časovač:

„Som reálne strelec – operátor BVP-1 z michalovského mechanizovaného práporu. Bola to moja prvá zahraničná misia. A navyše s delostrelcami. Aj preto boli veľké očakávania. Som spokojný. Delostrelci ma dobre prijali, stal som sa súčasťou osádky moderného systému Zuzana 2 a získal neoceniteľné skúsenosti z pôsobenia v medzinárodnom prostredí. Neľutujem!“



Desiatnik René Tkáč vodič Zuzany 2:

„Bola to moja druhá misia v Lotyšsku, ale diametrálne iná. Lebo v prvej som bol skladníkom. V pozícii vodiča som len druhý rok. Lotyšsko mi dalo veľa. Nadobudol som neoceniteľné praktické skúsenosti, najazdil množstvo kilometrov v neznámom teréne, rozdielnom oproti podmienkam na Slovensku. Získal som potrebnú sebadôveru aj pri plnení palebných úloh v medzinárodnej zostave. Dovtedy som doma, okrem rôznych ukážok, toho veľa nenajazdil, najmä nie v teréne. Našu modernú techniku chodili obdivovať príslušníci zahraničných armád pôsobiach v Lotyšsku. Mal som z toho veľmi dobrý pocit. Predsa len oni disponujú prevažne ťahaným delostrelectvom, typovo podstatne staršou technikou.“



Rotný Jozef Dunca veliteľ dela, veliteľ družstva:

„V Lotyšsku som po tretí raz. Bol som aj v prvej misii ešte so starými Zuzanami, tak môžem porovnávať. Zuzana 2 výrazne zvýšila komfort, ale aj rýchlosť pri plnení palebných úloh. Najmä vďaka palubnému riadiacemu systému sa zlepšilo spojenie. Samozrejme, ako pri každej novej technike treba vychytať muchy, ale pracuje sa nám oveľa lepšie. Celá osádka sa veľmi rýchlo zladila aj napriek tomu, že časovač nie je delostrelec. Za pol roka sme získali toľko praktických skúseností, splnili toľko palebných úloh v medzinárodnom prostredí, ktoré by sme doma nezískali. A to už nehovorím o vodičovi, ktorý najazdil enormné množstvo kilometrov v ťažkom, prevažne piesočnatom a podmáčanom teréne. Dobré je aj zistenie, že nám zástupcovia iných armád závidia našu modernú techniku, čo sa nestáva často.“



Poručička Michaela Horváthová veliteľka opravárenskej čaty:

„V ozbrojených silách som len niečo viac ako rok, takže to bol pre mňa krok do neznáma. V domacom 54. raketo-metnom oddiele Rožňava som veliteľkou veliteľskej čaty. Preto boli spočiatku určité pochybnosti, ako zvládnem neznámy, čisto chlapský kolektív, ale ten mám vlastne aj v domacom útvere. Ten krok do neznáma bol však pre mňa veľmi prospešný. Skúsení velitelia družstiev mi pomohli. Je fajn, že mám okolo seba ľudí, ktorí vedľa a chcú pracovať, sú veľmi šikovní. Nemohlo sa mi stať nič lepšie, ako získavať praktické skúsenosti práve v týchto podmienkach. Lotyšsko bolo pre mňa veľkou školou.“



Desiatnik Michal Varga vodič Tatrapanu:

„Pôsobím v spojovacom prápore v Ružomberku. Na misii v Lotyšsku som už po piaty raz. Bol som aj v prvej a teraz mám možnosť pôsobiť v poslednej delostreleckej. Okrem Lotyšska som pôsobil dva roky v misii UNFICYP na Cypre. Ale tam boli predsa len iné podmienky. Na severe Európy som si ako vodič musel zvyknúť na jazdu v pieskovom podloží a močaristý terén. Naučiť sa ako správne podhustiť pneumatiky vozidla. Tatrapan sa ukázal ako veľmi dobré vozidlo aj v týchto podmienkach. Nikdy ma nesklamal a ja som vždy pri plnení palebných úloh doviezol velenie batérie včas a bezpečne.“



Hlavným kritériom je sebestačnosť

Podpredseda vlády a minister obrany Slovenskej republiky Robert Kaliňák prijal 22. novembra na pôde rezortu ministra národnej obrany Poľskej republiky Władysława Kosiniaka-Kamysza. Témou ich rokovania bola spolupráca v oblasti obranného priemyslu a jej budúci potenciál, ako aj súčasná bezpečnostná situácia v našom regióne. Minister Kaliňák zdôraznil, že hlavným kritériom budovania našich vzťahov by mala byť sebestačnosť. Poľský minister národnej obrany vyzdvihol slovenské výrobné kapacity a možnosti výroby predovšetkým veľkokalibrovej munície. „Slovensko má obrovský potenciál, jeden z najväčších – nielen v Európe, ale aj vo svete. Spolu s vami chceme rozvíjať projekty obranného priemyslu, v tejto oblasti ste našim strategickým partnerom. Budeme robiť všetko pre to, aby naše firmy spolupracovali čo najužšie,“ uviedol. Ministri definovali ďalší možný priestor na prehĺbenie kooperácie v oblasti špeciálnych jednotiek, vojenských cvičení či vzdelávania. Robert Kaliňák poďakoval poľským partnerom za ochranu slovenského vzdušného priestoru i za účasť poľských ozbrojených síl na oslavách 80. výročia Slovenského národného povstania.



Minister rokoval v Bruseli

Podpredseda vlády a minister obrany SR R. Kaliňák v súvislosti s konfliktom na Ukrajine a prípadným povolením pre ukrajinské ozbrojené sily použiť zbrane dlhého doletu od európskych spojencov na ruskom území tlmočil, že takýto krok by predstavoval dramatické eskalovanie napätia a Slovensko k nemu nepristúpi. Apeloval tiež na potrebu vyjednaní prímeria a diplomatických rokovaní. Diskutovalo sa aj o podpore obranného priemyslu a sebestačnosti, čo je kľúčové predovšetkým v krízových časoch, keď môže byť zásobovanie zo zahraničia mimoriadne náročné. „Slovenský obranný priemysel má z pohľadu EÚ zaujímavé kapacity. Európska podpora nášho obranného priemyslu môže prispieť k vytváraniu adekvátneho množstva pracovných miest, zvyšovaniu miezd a môže tiež mať priaznivý vplyv na hospodárstvo. Pravidlá získania takejto podpory, predovšetkým v prípade malých a stredných zbrojárskych spoločností, by mali byť jasné, kľúčovým kritériom by malo byť budovanie a zvyšovanie sebestačnosti obranného priemyslu,“ uzavrel.

► V Kazachstane a Uzbekistane

Podpredseda vlády a minister obrany SR Robert Kaliňák začiatkom novembra navštívil Kazašskú republiku. S tamojším ministrom obrany generálplukovníkom Ruslanom Fatychovičom Žaksylykovom analyzovali možnosti spolupráce v oblasti obranného priemyslu či výmeny skúsenosti vo vzdelávaní a výcviku príslušníkov ozbrojených síl. O možnostiach spolupráce diskutoval Robert Kaliňák aj s ministrom obrany Uzbekistanu generálporučíkom Bakhodírom Nizomovičom Kurbanovom. Navštívil tiež významné podniky, ktoré sa zaoberajú výrobou munície či obrnených vozidiel.



► Návšteva z Azerbajdžanu



Po tom, ako Robert Kaliňák začiatkom mája tohto roka navštívil Azerbajdžan, pricestoval na návštevu Slovenska minister obrany Azerbajdžanu generálplukovník Zakir Hasanov. Cieľom rokovaní bolo zintenzívnenie spolupráce v rámci obranného priemyslu. Azerbajdžanský minister sa vo Vojenskom technickom a skúšobnom

ústave Záhorie zúčastnil na prezentácii slovenskej obrannej techniky. Pozrel si skúšobné strelby z húfnice Zuzana 2, BVP či najnovšieho prototypu mínometu z produkcie dubníckeho podniku ŽTS špeciál.

► Prisahali občanom a republike

Viac ako 180 vojakov a vojačiek zložilo 22. novembra v Kežmarku vojenskú prisahu. Na štvrtý tohtoročný sedemtyždňový základný vojenský výcvik nastúpili 1. októbra. Výcvik sa zameria na zvládnutie základných vojenských zručností, ktoré si frekventanti precvičovali na Posádkovom cvičisku Sučany a vo výcvikových priestoroch 7. výcvikového pluku. Zároveň si osvojovali podmienky vojenského života, budovali fyzickú a psychickú odolnosť pri plnení výcvikových úloh, ale aj samostatnosť. Absolvovanie základného výcviku je však len úvodným krokom v kariére a vo vzdelávaní profesionálneho vojaka.



► Spomienka na 17. november

Štátny tajomník Martin Vojašovič si v rámci Dňa boja za slobodu a demokraciu pietnou spomienkou uctil obeť komunizmu pri pamätníku Brána slobody pod hradom Devín, ktorý vznikol na pamiatku stoviek mužov a žien usmrtených na hraniciach pri pokuse o útek alebo prenasledovaných režimom počas rokov 1945 – 1989. M. Vojašovič si uctil



obete komunizmu aj pri Pamätníku umučených politických väzňov na cintoríne v bratislavskej Vrakuni. Zdôraznil, že ani po 35 rokoch od Nežnej revolúcie nie je sloboda, mier a bezpečnosť samozrejmosťou.



Deň vojnových veteránov



Pri príležitosti Medzinárodného dňa vojnových veteránov si 11. novembra vedúci predstavitelia rezortu obrany na čele s podpredsedom vlády a ministrom obrany SR Robertom Kaliňákom a velenie Ozbrojených síl Slovenskej republiky na čele s náčelníkom Generálneho štábu Ozbrojených síl Slovenskej republiky generálom Danielom Zmekom uctili pamiatku vojakov. Spomienkový program sa začal v predpoludňajších hodinách pietnym aktom kladenia vencov pri Hrobe neznámeho vojaka na Vajanského nábreží v Bratislave a pokračoval na vojenskom cintoríne v Bratislave, v mestskej časti Petržalka-Kopčany, kde je pochovaných 331 vojakov deviatich národností. Medzinárodný deň vojnových veteránov si prišlo pripomenúť aj 290 bežcov v poradí už deviateho ročníka Behu na počesť vojnových veteránov. V popoludňajších hodinách si na bratislavskom Šafárikovom námestí uctili padlých hrdinov pri Pamätníku príslušníkov západného odboja. Pietne akty sa konali aj v ďalších vojenských posádkach.

Foto: pplk. v zál. Peter Sobek



V Devičanoch strieľala prvá brigáda

Koncom októbra sa v priestoroch Tankovej posádkovej strelnice Devičany, ktorá patrí 13. mechanizovanému práporu Levice, uskutočnil sústredený výcvik strelcov operátorov bojových vozidiel pechoty prvej mechanizovanej brigády Topoľčany.

Riadiaci zamestnania kapitán Ján Drevenák z 11. mechanizovaného práporu Martin zdôraznil, že cieľom bolo preverenie stavu prípravy strelcov operátorov aj formou cvičenia strelieb z lafetovaných zbraní vo dne i v noci, z miesta i v pohybe. Zároveň sa uskutočnil ich sústredený výcvik.

Pod Štiavnickými vrchmi

TPS Devičany v podhorí Štiavnických vrchov momentálne neumožňuje z rôznych dôvodov streľbu hlavnej zbrane BVP 30 mm kanóna a preto sa streľby uskutočnili zo spriahnutého 7,62 mm guľometu PKT. „Okrem streľby si vojaci zopakovali svoje vedomosti a spôsobilosti aj na ďalších pracoviskách pri rektifikácii zbraňového systému, lafetácii a samotnej príprave

odpaľovacieho zariadenia na streľbu PTRS, páskovaní školskej munície kanóna, guľometnej do pásov a nasledujúcom zakladaní pásov do vozidla, odstraňovaní nedostatkov, ale aj z teoretickej prípravy,“ hovorí riadiaci zamestnania.

Na jednotlivých pracoviskách plnili úlohy práve príslušníci 12. mechanizovaného práporu Nitra. Na pracovisku si strelci páskovali muníciu do spriahnutého 7,62 mm guľometu PKT. Po napáskovaní munície vojaci po dvojiciach: veliteľ a strelec operátor nasadali do vozidiel a na povel riadiaceho plnili úlohy streleckého cvičenia 1. Po jeho skončení zosadli z vozidla a pokračovali v cvičení číslo 2. Výsledky strelieb pozoroval riadiaci kapitán Drevenák so svojimi pomocníkmi ďalekohľadmi. „Strelci majú napáskovanú aj svietiacu





muníciu. Preto vieme efektívne vyhodnotiť zásah cieľa. Jeden riadiaci je na rádiovom spojení s osádkami BVP a druhý spolu s pomocníkom pozorujú ďalekohľadmi výsledky strelieb a zapisujú ich do hodnotiacich listov. Hodnotím, že strelec desiatnik Franko, ktorý momentálne plnil streleckú úlohu, si počínal výborne,“ konštatuje kapitán Drevenák.

Akord veliteľa a strelca

Strelby preveria celkovú pripravenosť strelcov operátorov. Či správne vyhodnotili vzdialenosť na cieľ, jeho zameranie, prácu so zbraňovým systémom, stabilizátorom. Zároveň preveria aj činnosť veliteľa vozidla, ktorý riadi paľbu a navádza strelca operátora. S prácou strelca a jeho veliteľa bol kpt. Drevenák spokojný. Hovorí, že aj podľa toho, ako desiatnik Franko a jeho veliteľ plnili cvičenie, vidieť, že ide o skúseného strelca operátora. Neskúsení majú zväčša problém so sekaním pásu. Zle si ho ukladajú do zbraňového systému.

A aké pocity mal úspešný strelec? Desiatnik Marián Franko pôsobí v ozbrojených silách už 10 rokov. Rodák z Nitry získal medzinárodné skúsenosti aj v misii v Lotyšsku. „Nebola to pre mňa nová úloha, ale aj tak sme sa na ňu spoločne s veliteľom čatárom Richardom Bambarom dôkladne pripravili. To je vždy základ úspechu,“ poznamenáva. O niečo neskôr úspešne splnil aj úlohu strelieb v pohybe, ako aj strelby v noci. Právom patril medzi najlepších strelcov nitrianskeho práporu.

Riadiacim pracoviska číslo 3 bol čatár Peter Halvoň z 11. mechanizovaného práporu Martin. Hlavnou úlohou pracoviska je naučiť osádky obsluhovať PTRS, nasadzovať ju na vozidlo. Priznáva, že práve pri nasadzovaní zbrane do koľajníc majú problémy noví vojaci. „Našou úlohou je pomôcť im odbúrať stres pri plnení úlohy a dať im potrebné praktické skúsenosti a rady. Veď všetci sme nejako podobne začínali,“ hovorí čatár Halvoň. Po-

chvaľuje si, že na nových vojakoch vidieť pokrok, ktorý urobili v priebehu zamestnania.

Treba viac strieľať

Riadiaci zamestnania kapitán Ján Drevenák po jeho ukončení spokojne konštatoval: „Strelci operátori všetkých mechanizovaných práporov 1. mechanizovanej brigády Topoľčany splnili úlohy sústredeného výcviku. Skúsenejší strelci operátori si osviežili svoje praktické zručnosti a noví vojaci získali prvé potrebné poznatky. Najlepšie výsledky dosiahli z 11. mechanizovaného práporu Martin desiatnici Ján Bodorik a Ján Martinčík, z 12. mechanizovaného práporu Nitra desiatnici Martin Horňák a Marián Franko, z 13. mechanizovaného práporu Levice desiatnici Andrej Jonáš a Roman Drexler. Zamestnanie splnilo svoj účel, ale vzhľadom na prirodzenú obmenu v pozíciách strelcov operátorov by ho bolo potrebné organizovať častejšie a na strelnici, ktorá umožňuje strieľať z hlavnej zbrane BVP 30 mm kanónu. A takú strelnicu máme len v Centre výcviku Lešť...“

Spriahnutý guľomet PKT 7,62 mm síce nie je hlavnou, primárnou zbraňou BVP, tou je 30 mm kanón, ale aj spriahnutý guľomet PKT je veľmi dôležitý pri ničení ľahkých pancierovaných cieľov a pechoty. Na strelnici v Devičanoch sa všetci zhodli, že takýchto zamestnaní by mali mať viac, aby si strelci operátori udržali svoje praktické skúsenosti a nadobudli nové.

S tým súhlasí aj veliteľ 13. mechanizovaného práporu Levice podplukovník Miroslav Osif a jeho veliaci poddôstojník nadrotmajster Tomáš Janovič. „Naši strelci boli nedávno preverení z plnenia streleckých úloh v rámci práporového taktického cvičenia 13. ťažkej mechanizovanej práporovej skupiny v priestoroch Centra výcviku Lešť. Na prípravu strelcov operátorov útvary kladíme veľký dôraz. Lebo v konečnom dôsledku práve od ich umenia a schopností závisí hodnotenie v streleckej príprave celého útvaru. V prápore máme pomerne veľa nových vojakov práve na pozícii strelec,“ zdôrazňuje veliteľ útvaru.

Text a foto: Jozef Žiak





Nová karatistická hviezda

Ak Roman Hrčka začínal na karatistickom tatami ešte ako predškolák, na októbrových majstrovstvách sveta v Benátkach získal skvelé druhé miesto medzi mužmi do 21 rokov.

Zmluvný športovec VŠC Dukla obohatil výkladnú skriňu slovenského karate o svetové striebro, ktoré sa v nej ešte nevynímalo. Doteraz dva svetové bronzy získal v mužoch Klaudio Farmadín. Bronzový bol v Madride (2002) aj v Mexiku (2004) a dnes je v hodnosti nadporučík vedúcim oddelenia neolympijských športov VŠC Dukla Banská Bystrica. Javí sa už ako skoro isté, že supertalent Roman Hrčka bude čoskoro jeho kolega ako profesionálny športovec a možno aj vojak.

Talent a drina

„V piatich rokoch zrejme malý chlapec cestu sám ku karate nenájde...“ začína rozhovor s cieľavedomým mladým mužom. Usmeje sa a nadviaže: „Rodičia videli, že som hyperaktívny a mali záujem, aby som energiu investoval do niečoho zmysluplného. Oni mi našli cestu do telocvične a trafili presne. Karate je šport, ktorý ma veľa naučil, výrazne posunul a ktorý naozaj milujem.“ Začínal a stále pôsobí v materskom klube Športová škola karate Bratislava, no citeľne sa posunul hore, keď sa dostal „do rúk“ trénerky Kristíny Mackovej, ktorá aktuálne pôsobí aj ako reprezentačná trénerka Slovenského zväzu karate. „Pod vedením mojej úžasnej trénerky trénujem



S trénerkou Kristínou Mackovou na vyhlasovaní športovca rezortu obrany

Má talent od Boha a zároveň je majster tvrdej driny.

Kristína Macková
trénerka

spravidla dvakrát denne, okrem nedele. To som často na súťažiach a keď nesúťažím, tak v našej Športovej škole karate pomáham mladším.“

„Osobne ako športovec neverím na talent, ja verím na disciplínu a dennodennú drinu, preto si našich športovcov, ktorí denne tvrdo trénujú, veľmi vážim a želim im veľa úspechov,“ povedal pri októbrovom slávnostnom oceňovaní športovcov rezortu obrany v Banskej Bystrici generálny tajomník Služobného úradu MO SR Peter Krajčírovič, mimochodom, tiež karatista.

A čo na to Kristína Macková? „Súhlasím s pánom Krajčírovičom, že talent bez driny je ničím. O to viac si cením, že spolupracujem práve s takýmto športovcom, ako je Roman Hrčka. On má talent od Boha, ale aj ja si ešte viac cením, že je skutočný majster tvrdej driny, takže to dotiahol až na juniorského vicemajstra sveta – a ťahá ďalej,“ usmiala sa trénerka. Vie, o čom hovorí, pretože spomenutú športovú drinu má v krvi aj ona sama: „Odchovaná som na bicykli, najmä v bikrose sme ako dievčatá ešte súťažili s chlapcami. No keď som si na jednom Slovenskom pohári rozštiepila stehennú kosť, tak moji rodičia mi bicykel z princípu zakázali, že aby som si vybrala dievčenskejší šport. Z trucu som sa v trinástich rozhodla pre karate,“ zasmiala sa bývalá reprezentantka Slovenska, ktorá bola v tomto športe aj vicemajsterkou Európy a ktorá ešte pred

covidom na tretích European Masters Games vo francúzskom Nice vo svojej kategórii kata v silnej medzinárodnej konkurencii postupne deklasovala všetky svoje súperky. Mimochodom, aj jej manžel je karatista a Športovú školu karate Bratislava vedú spoločne.

Japonec, Američan, Poliak

V štrnástich sa Roman Hrčka stal členom slovenského reprezentačného tímu a od 18 rokov je držiteľom 2. danu, teda čierneho pásu. Má zlaté medaily zo svetových pohárov a bronz z majstrovstiev Európy juniorov a kadetov z roku 2019.

„Vstanem 5.45, po malých raňajkách mám spravidla kondičný tréning, potom prídem domov a najem sa. Mám vyváženú stravu, snaha niečo dosiahnuť nie je iba o tréningu, ale aj o ďalších aspektoch, ktoré sú prepojené. Preto spolupracujem tiež s mentálnym koučom,“ ozrejuje Roman. Tréningové tatami, hrazdu a ďalšie náčinie má aj doma v izbe, kde zaberá aj mimo riadnych tréningov a kde pretrénoval aj väčšinu covidového obdobia. „Vybral som si štúdium fyzioterapie, ktoré mi tiež pomáha pri mojom športe. Navyše, mimo tréningov v počítači študujem rôzne videá a analyzujem techniku cvičenia seba, alebo súperov, najmä japonských pretekárov.“

Pravdaže, popoludní ho čaká druhá fáza tréningu. A keď sa ho pýtame, či karate bolí, tak odpovedá: „Keď trénujete aj šesť hodín denne, v tú piatu hodinu sa ozvú napríklad nohy, že už veru bolia a či už nie je dosť. Lenže treba sa zaťať, pretože ak sa vám tréning vydarí, popri spokojnosti prichádzajú aj endorfíny šťastia, pričom viete, že predovšetkým ste popracovali na dynamike, rýchlosti, vytrvalosti a sile,“ oduševnene nám vysvetľuje 21-ročný borec, ktorý aj vďaka tejto zaťaťosti na majstrovstvách sveta porazil ako nasadená dvojka v svetovom rankingu postupne Poliaka, Američana, Japonca a Alžírčana, pričom nad jeho sily bol iba Vu Anthony zo Švédska. „Najviac ma mrzí finálová prehra so Švédcom, pretože verím, že ak by som ako nasadený z rankingu nemal prvé kolo voľné, mohol by som opakovať svoju najsilnejšiu zostavu, a výsledok by bol určite v môj prospech. Najviac si cením porážku súpera z Japonska, ktoré je kolískou karate,“ povie hrdo. Menej spokojný je, keď sa zamyslíme nad tým, že karate nie je olympijským šport. „Je to veľká škoda a je to až ťažko pochopiteľné, pretože žiadny iný bojový šport nemá vo svete takú základňu. Na olympiáde v Tokiu bolo karate ako ukážkový šport a keby ho do programu zaradili aj na ďalšej olympiáde v Paríži, ostal by súčasťou olympiád natrvalo,“ povie jeho trénerka. Dodá: „Na Francúzov sme sa spoliehali ako na tutovku. Veď francúzska federácia karate patrí medzi najsilnejšie na



Najlepší svetoví karatisti za rok 2024 do 21 rokov

svete a tento šport je tam nesmierne populárny. Pamätám na majstrovstvá sveta v roku 2012, keď azda 20-tisícová hala Bercy v Paríži bola plná a cez noc pred ňou v parku nocovali domáci fanúšikovia, aby sa dostali na čo len eliminačné zápasy. Lobbing iných športov však bol silnejší. Možno nabudúce...”

Cesta bojovníka

„Každému trénerovi by som dopriala mať takéhoto športovca, ako je Roman. Pravdaže, ide aj o dodržiavanie tréningových plánov a celkovú disciplínu. To však pramení z toho, že si vzájomne veríte, že športovec s vami zdieľa pocity, hodnoty, aj ambície. Nič krajšie trénera na jeho ceste nemôže stretnúť,“ konštatuje trénerka, ktorá má veľký doktorát a okrem iného desať rokov učila na katedre telesnej výchovy a športu Akadémie policajného zboru.

„Veľmi veľa času ako športovec trávim v telocvični – a nie je to s hockým. Je to s trénerkou, ktorá sa stala súčasťou môjho života a ktorú na svojej športovej ceste beriem už ako súčasť rodiny. Veľké ďakujem, lebo bez nej by som to určite nedal,“ oceňuje jej zverenie.



K svetovému striebru blahoželá aj generálny tajomník Služobného úradu MO SR Peter Krajčirovič

A či má nejaký rituál? „S trénerkou si pred zápasom dvakrát ťapneme a ja si pred zápasom čupnem, rozťahnem ruky a naberiem energiu, ktorá je všade okolo mňa, a sústredím ju do toho momentu, ktorý idem ukázať na tatami.“

Aký je jeho najbližší cieľ?

„V novembri 2025 budú majstrovstvá sveta v Egypte, kam môžem už ako senior postúpiť len cez medzinárodný rebríček. Rátajú sa iba umiestnenia na kontinentálnych a svetových súťažiach. Nie ako doteraz, keď každá krajina mala v jednotlivých kategóriách istú miestenku pre svojho nominanta. Skrátka 32 borcov a dosť! Tvrdé, ale zabojujeme.“

Vitaj v DUKLE

„Vážim si túto rozbiehajúcu sa spoluprácu s Duklou, verím, že ma posunie ďalej,“ povedal s cieľavedomosťou v hlase na októbrovom vyhodnotení najlepších vojenských športovcov.

„Roman Hrčka bol náš zmluvný športovec, takže sme mu čiastočne pomáhali, ale nemal z našej strany vytvorené profesionálne podmienky na prípravu, keďže v neolympijských disciplínach je naším kritériom mať medailu z majstrovstiev sveta alebo Európy,“ vysvetlil systém riaditeľ VŠC Dukla podplukovník Matej Tóth. Dodal: „Byť vicemajstrom sveta v karate, to už niečo znamená! Dokázal svoju opodstatnenosť zaradenia do Dukly ako profesionálny športovec, takže si výrazne polepší. Verím, že to mu pomôže napredovať.“

„Roman je veľký talent a budem mu držať palce, aby sa mu darilo aj medzi seniormi,“ drukuje tiež legenda slovenského karate Klaudio Farmadin.

A to ešte nie je všetko. Keď sa mladého vicemajstra sveta pýtame, či si vie sám seba predstaviť aj vo vojenskej uniforme, tak nám jednoducho odpovie: „Už sa o to snažím.“

Pavol Vitko

Foto: Jakub Neubauer
a archív R. H.



TÉMA



Veliteľské zhromaždenie náčelníka Generálneho štábu OS SR

Účinná reakcia na dynamiku hrozieb

„Príprava na nepredvídateľnosť a vysoké riziko rýchleho zhoršenia situácie s minimálnou dobou na reakciu musia byť naším hlavným cieľom a stratégiou,“ zdôraznil náčelník Generálneho štábu Ozbrojených síl SR generál Daniel Zmeko na svojom novembrovom veliteľskom zhromaždení.



Na pravidelnom hodnotení stavu ozbrojených síl a predstavení vízií armády do najbližšieho obdobia sa 14. novembra zúčastnil aj prezident a hlavný veliteľ OS SR Peter Pellegrini, podpredseda vlády a minister obrany SR Robert Kaliňák, predseda Vojenského výboru EÚ generál Robert Brieger, štátni tajomníci MO SR Igor Melicher a Martin Vojtašovič, generalita ozbrojených síl a ďalší hostia.

„Sme svedkami toho, ako rýchlo a zásadne sa v ozbrojenom konflikte môže meniť strategická, operačná a taktická situácia a ako dôležité je nadobudnúť schopnosť rýchlo a účinne reagovať na dynamiku ozbrojeného konfliktu. Ako bez zbytočných byrokratických prieťahov prispôsobovať výcvik, výzbroj,

logistiku, personálny manažment či dopĺňanie a obmenu zbraní a munície. Vráťane implementácie nových technológií a operačných postupov,“ rozvinul generál Zmeko ťažiskový zámer.

Minister obrany: odraz v zrkadle

„Nebol to jednoduchý rok, ktorý máme za sebou, ale bol rokom, ktorý nám umožní na seriózných základoch postaviť našu obranu,“ uviedol minister obrany Robert Kaliňák. Zdôraznil: „Všetci dobre vieme, aké bojové konflikty stále eskalujú neďaleko od nás a aké bezpečnostné výzvy to pre nás a pre našich spojencov v NATO a Európskej únii prináša, preto z pozície ministerstva obrany je dôležité, aby sa vedenie rezortu zameralo na podporu ozbrojených síl a aby sme pôsobili ako tí, ktorí im držia chrbát pri ich činnosti a modernizácii.“

Minister zdôraznil, že veľmi dôležité je postaviť do centra pozornosti to najcennejšie, čo ozbrojené sily majú – teda vojaka. „Ženu alebo muža, ktorých musíme získať, vychovávať a hlavne motivovať, aby zodpovedne a čestne plnili úlohy v prospech Slovenskej republiky. Preto sme sa v tomto roku intenzívne zamerali na to, aby sme mohli vytvoriť nový systém motivácie, odmeňovania, posúvania sa dopredu v odbornosti. Nie je to jednoduché, ale ani niektoré byrokratické či technické prekážky nás nemôžu odradiť od toho, aby sme išli za našim cieľom. Pre mňa je veľmi dôležité, aby každý, kto sa rozhodne riskovať svoj život na ochranu svojej vlasti, mal najlepšie podmienky pre svoju službu.“ R. Kaliňák prirovnal, že vojenská služby musí mať preto svoje zrkadlo – či už v podobe finančných podmienok, sociálneho zabezpečenia, ako aj aktuálne presadzovaného vytvárania zázemia na kvalitný komunitný život v útvaroch a vojenských posádkach. Zároveň kategoricky zdôraznil, že je nevyhnutné, „aby sme zvyšovali odolnosť Slovenskej republiky aj prostredníctvom vojenských záloh.“ V tejto oblasti, ktorá nateraz nie je výkladnou skriňou našej obrany, chce poskytnúť možnosť stať sa príslušníkom vojenských záloh všetkým občanom Slovenskej republiky. Bez ohľadu na to, či za sebou majú alebo nemajú predchádzajúci vojenský výcvik či príslušnosť k iným ozbrojeným zložkám, ako to bolo doteraz. „Môže vzniknúť nová motivácia a ľudia zo záloh budú prestupovať do samotných ozbrojených síl,“ pridal ďalší rozmer.





R. Kaliňák vyjadril presvedčenie, že vojna na Ukrajine sa v najbližších mesiacoch bude blížiť k svojmu záveru: „Nakoniec to bude tak, ako sme hovorili už pred dvoma rokmi, že tento konflikt nemá vojenské riešenie.“ Zároveň avizoval, že v súvislosti so situáciou na Ukrajine sa môžu dostať do obehu zbrane v „neregulovanom množstve“ a naše ozbrojené sily musia byť pripravené na ochranu východnej hranice, ktorá je aj východnou hranicou NATO a Schengenského priestoru.

„Ďalšou veľmi dôležitou súčasťou našich plánov je infraštruktúra, ktorú chceme v spolupráci s generálnym štábom čo najrýchlejšie posunúť do 21. storočia.“

Modernizácia obrnených a prepravných zbraňových systémov, znovuvybudovanie protivzdušnej obrany, akvizície primárnych aj sekundárnych zbraní, rozšírenie dopravného letectva, zvýšenie počtu stíhačiek F-16 na 18 kusov, diskusia o ďalších vrtuľníkoch. To všetko a ešte viac je v ministerkých plánoch.

„Chcem sa poďakovať za všetku podporu, ktorú som pri týchto snahách dostal od generálneho štábu, od vás, profesionálnych vojakov. Som presvedčený, že spoločne dosiahneme novú úroveň vybavenosti, vycvičenosti a pripravenosti ozbrojených síl,“ povedal minister obrany Robert Kaliňák. Dodajme, že všetkým vojakom a zamestnancom obrany želá aj šťastné Vianoce a veľa zdravia, šťastia a radosti v novom roku.

Prezident a hlavný veliteľ: naša duša

„Pre Slovensko je rozhodujúce, že má po boku spojencov a partnerov, s ktorými ho spájajú spoločné hodnoty a záujem zachovať usporiadanie sveta založené na rešpektovaní medzinárodného práva. Pretože jedine v takomto prostredí sa naša vlasť môže suverénne, bezpečne a slobodne rozvíjať,“ zdôraznil prezident a hlavný veliteľ OS SR Peter Pellegrini. Pokračoval: „Súčasnoscť potvrdzuje, že rozhodnutie vstúpiť do Európskej únie a Severoatlantickej aliance bolo najlepšou voľbou.“ Zároveň podčiarkol, že koalíčný systém dokáže efektívne fungovať len vtedy, ak sú všetci jeho členovia schopní brániť sa aj vlastnými prostriedkami. Preto vysoko ocenil aktuálnu modernizáciu výzbroje ozbrojených

síl, ako aj rekonštrukciu infraštruktúry. Porovnal, že obranný priemysel po období útlmu prispieva k nárastu nášho HDP už tromi percentami.

„Dušou každej inštitúcie sú však ľudia. Ukazuje sa, že musíme stabilizovať existujúci personál a rozšíriť početné stavy našej armády. Znamená to uvažovať o tom, ako motivovať mladých ľudí, aby si vybrali povolanie v ozbrojených silách. Ako zabezpečiť, aby nám skúsení vojaci a vojačky neodchádzali.“



dzali. Ako si udržíme talenty a know-how čo najdlhšie, aby sme ich dokázali odovzdať nasledujúcim generáciám. Dlhodobu si tiež kladieme otázku, ako viac vtiahnuť civilné obyvateľstvo do obrany našej vlasti.“

Prezident Peter Pellegrini sa poďakoval ministrovi obrany Robertovi Kaliňákovi, rezortu obrany a celým ozbrojeným silám za dôstojné pripomenutie výročí SNP, Karpatsko-duklianskej operácie, ako aj ďalších udalostí našej histórie. „Chcem sa vám poďakovať za svedomitosť, s akou naplňate svoje poslanie – a to nielen na Slovensku, ale aj v rámci zahraničných misií, kde hrdo pôsobia muži a ženy v slovenských uniformách. Zároveň vás chcem ubezpečiť, že u mňa, ako hlavného veliteľa ozbrojených síl, budete nachádzať počas môjho mandátu podporu a moje dvere vám budú vždy otvorené,“ povedal prezident. Všetkým vojakov a príslušníkov rezortu obrany odkázal: „Želám vám šťastné Vianoce v kruhu vašich blízkych, oddýchnite si – a aby bol pre nás všetkých nový rok 2025 zdravý, šťastný, úspešný a mierový.“

Náčelník GŠ: schopní, alebo neschopní?

Generál Daniel Zmeko analyzoval vývoj situácie na Ukrajine aj poznatkami, že „charakter vojenských operácií sa stále mení, pričom je zjavné, že každá zo strán ozbrojeného konfliktu sa rýchlo učí a svoju stratégiu a taktiku prispôsobuje aktuálnej situácii a najmä dostupným technológiám.“ Pokračoval, že na medzinárodnej úrovni sme svedkami demontáže strategických bezpečnostných dohôd a ich verifikačného mechanizmu, stále vysoko aktuálnou je hrozba medzinárodného terorizmu, množia sa sabotáže proti kritickej infraštruktúre. „Čelíme aj masívnym informačným a kybernetickým operáciám, ktoré majú za cieľ narušiť dôveru občana v štát a jeho inštitúcie, stále je nedoriešená otázka masívnej nelegálnej migrácie do Európy. To všetko je súčasťou vysokej dynamiky globálneho bezpečnostného prostredia a súdobých ozbrojených konfliktov, ktorá vyžaduje rovnako dynamickú reakciu bezpečnostného systému Slovenskej republiky, vrátane ozbrojených síl,“ zdôraznil ich náčelník. Vychádzajúc zo spomenutého si položil ťažiskovú otázku: „Sme v ozbrojených silách pripravení správne vnímať a vyhodnocovať takúto komplexnú bezpečnostnú situáciu, a ak o tom rozhodnú ústavné orgány, budeme schopní v rámci individuálnej a kolektívnej obrany rýchlo a efektívne naplánovať, pripraviť a vykonať vojenskú operáciu na obranu štátu? Naša schopnosť, resp. neschopnosť správne vnímať a správne vyhodnotiť situáciu a potom adekvátne vojensky reagovať bude v konečnom dôsledku rozhodovať nielen o zachovaní suverenity a územnej celistvosti Slovenska, ale aj o počte obetí na strane civilného obyvateľstva a stratách ozbrojených síl.“

Štyri línie úsilia

Ozbrojené sily sa pripravujú na obranu štátu v dvojročných výcvikových cykloch, „Cieľom prípravy ozbrojených síl je zabezpečiť ich akcieschopnosť v meniacom sa prostredí, ktoré je výrazne ovplyvnené pokračujúcou vojnou na Ukrajine,“ uviedol generál Zmeko pri vyhodnotení prvej fázy cyklu. Konkretizoval, že tento cieľ ozbrojené sily plnia v štyroch líniách úsilia, a to pripravenosť, operácie, rozvoj a strategická komunikácia.

Plány

„Ako sme teda v ozbrojených silách pripravení správne vnímať a vyhodnocovať komplexnú a často aj neprehľadnú bezpečnostnú situáciu?“ položil si rečnícku otázku. Najskôr sa vrátil späť a s uspokojením konštatoval, že „naše hodnotenie vývoja bezpečnostnej situácie období od októbra 2021 do začiatku invázie Ruskej federácie na Ukrajinu vo februári 2022 bolo správne. Vďaka skúseným spravodajským dôstojníkom ozbrojených síl sme ústavným činiteľom poskytli re-



Cieľom prípravy ozbrojených síl je zabezpečiť ich akcieschopnosť v meniacom sa prostredí.

generál Daniel Zmeko

náčelník Generálneho štábu Ozbrojených síl SR

alistický odhad možného pokračovania eskalácie napätia.“ Avizoval, že spravodajská komunita ozbrojených síl potrebuje viac investícií do personálu, materiálu a odbornej prípravy. Zároveň ocenil spoluprácu s vojenským spravodajstvom.

V rámci pripravenosti avizoval, že „v novom výcvikovom cykle budeme pokračovať v intenzívnom precvičovaní štábov z riadenia vojenských operácií na všetkých stupňoch. Zároveň sa sústredíme na to, aby mierové organizačné štruktúry štábov sa kapacitami a spôsobilosťami čo najviac približovali vojnovým štruktúram.“ Okrem iného uviedol, že Spoločné operačné veliteľstvo, ktoré budujeme ako operačný stupeň velenia na vykonávanie spoločných operácií ozbrojených síl na obranu štátu a zároveň ako divízne veliteľstvo v prípade kolektívnej obrany územia Slovenskej republiky, úspešne ukončilo vypracovanie operačných plánov na operačnom a taktickom stupni.

Personál

Celková personálna naplnenosť ozbrojených síl stále osciluje okolo 73 percent. Chýba približne 4 900 profesionálnych vojakov, čo je, ako prirovnal generál Zmeko, ekvivalent mechanizovanej brigády. „Vysoko oceňujem všetko, čo vedenie sekcie personálnych a sociálnych činností ministerstva obrany k dnešnému dňu urobilo, aby sa vojenské povolanie stalo pre občanov Slovenska viac atraktívnym. Ale aktuálna bezpečnostná situácia okolo nás a nálady obyvateľstva, ktoré sú



Rokovanie s predsedom Vojenského výboru EÚ generálom Robertom Briegerom

silne ovplyvňované rôznymi dezinformačnými kampaňami, výrazne uberajú z regrutačného potenciálu cieľovej skupiny občanov. Musíme preto nájsť cesty k systémovým zmenám na celospoločenskej úrovni na vyriešenie tejto otázky.“ Privítal, že ministerstvo obrany má zámer pripraviť do konca tohto volebného obdobia nový zákon o štátnej službe profesionálnych vojakov. Mal by podľa neho vyzeráť tak, „aby sme odstránili všetky dnešné obmedzenia, ktoré znižujú jeho efektivitu, a aby sme personálny manažment ozbrojených síl nastavili podľa potrieb dnešného bezpečnostného prostredia a podmienok na slovenskom trhu práce.“

Prevádzka a stav výzbroje

Generál Zmeko definoval, že v uplynulom výcvikovom cykle ozbrojené sily riešili tri základné výzvy: ako čo najefektívnejšie udržať v bojaskopnom stave dosluhujúcu a poruchovú výzbroj a techniku, ako čo najrýchlejšie integrovať do ozbrojených síl novoobstaranú modernú výzbroj a techniku a, ako postupne zavádzať nové technológie, ktoré sa v masívnom rozsahu začínajú presadzovať v súčasných ozbrojených konfliktoch. Podotkol, že spoločným menovateľom všetkých problémov vo všetkých spomenutých oblastiach sú vnútorné neefektívne byrokratické procesy – a to tak na úrovni ozbrojených síl, ako aj na rezortnej úrovni. Pri tom všetkom ocenil, že ak sa aktuálna prevádzkyschopnosť výzbroje a techniky pohybuje na úrovni okolo 64 %, je to v tomto výcvikovom cykle zvýšenie o 10 percent.

„Existuje aj dobrý dôvod na optimizmus. Som veľmi rád, že minister a vedenie ministerstva obrany dokázalo v krátkom čase a v zložitých podmienkach rozpočtu verejnej správy urobiť významný pokrok vo viacerých kľúčových projektoch výzbrojovania, ktoré už v najbližších rokoch výrazne zvýšia operačný potenciál pozemných síl, vzdušných síl, špeciálnych síl, vojenského zdravotníctva a logistiky.“ Zároveň avizoval skoré vybudovanie 11. samostatného pluku s dostatočnou odbornou kapacitou na overovanie poznatkov z využívania nových technológií v ozbrojených konfliktoch či na odborné vykonávanie vojenských skúšok novozavádzanej výzbroje.

Výcvik

Generál Zmeko sa najskôr poďakoval za to, že vojaci popri bežnom výcviku splnili úlohy na všetkých takmer 100 plánovaných alebo neplánovaných veľkých domácich a medzinárodných cvičeniach. Zúčastnilo sa na nich viac ako 4 000 vojakov a vyše 1 000 kusov bojovej a zabezpečovacej techniky. Definoval však aj rezervy a výzvy: „Náš výcvik bol v uplynulom výcvikovom cykle niekedy aj povrchný a schematický, pričom až príliš často sa opakovali výcvikové úlohy, ktoré starší vojaci vykonávajú už celé roky. Ak však chceme cvičiť ako budeme bojovať, budeme musieť vo výcviku urobiť niekoľko veľmi významných, takpovediac kultúrnych zmien.“ Tiež odmietol trend, že vzhľadom na plnenie iných úloh sú profesionálni vojaci v priebehu roka k dispozícii na samotný výcvik iba asi polovicu svojho disponibilného času. Je to už na hrane udržania si návykov, ale podľa generála to neposkytuje dostatočný priestor na zvyšovanie zručností. Tiež avizoval ukončenie práce na nových výcvikových predpisoch.

Zásoby

„Problém má korene v nepremyslenom rozhodnutí v minulosti minimalizovať dobre vybudované a udržiavané skladové zásoby ozbrojených síl z dôvodu vysokých nákladov na ich udržiavanie,“ uviedol generál Zmeko. „Aj preto pozitívne hodnotím vytvorenie muničného výboru, prostredníctvom ktorého sa nám darí efektívne a účelne manažovať zdroje vyčlenené na obstaranie munície pre ozbrojené sily.“ Konkretizoval, že najväčšie deficity sú aktuálne v zásobách zdravotníckeho materiálu, výzbroje, aj techniky. V oblasti náhradných dielov treba riešiť hlavne deficit zásob pre novozavádzanú výzbroj a techniku.

Infraštruktúra

„Ďakujem ministrovi, ktorý so svojím tímom dokázal výrazne zrýchliť prípravu infraštruktúry na prijatie lietadiel F-16 na letisku v Kuchyni. Pokrok pri revitalizácii infraštruktúry v objekte Mokrad umožnil silám pre špeciálne operácie presťahovať 52. výsadkový prápor z Trebišova na Mokrad a de facto

začať tak budovanie novej základne pre útvary špeciálnych síl. Podarilo sa pokročiť aj v príprave rekonštrukcie sídla Spoločného operačného veliteľstva v Banskej Bystrici,“ konkretizoval generál Zmeko niektoré z kľúčových infraštruktúrnych projektov. V procese prípravy sú aj ďalšie. Napríklad zamerané na vybudovanie logistického zázemia pre novozavádzanú výzbroj a techniku. Generál Zmeko zároveň podčiarkol, že „aktuálne rozmiestnenie útvarov a zariadení ozbrojených síl na území Slovenska však výrazne limituje zásadnejší rozvoj infraštruktúry podľa potrieb, ktoré vyplývajú najmä z dynamicky sa meniaceho bezpečnostného prostredia. Preto nastal čas na prijatie zásadného strategického rozhodnutia o novom rozmiestnení útvarov a zariadení ozbrojených síl. Bude zohľadňovať operačné požiadavky na zabezpečenie obrany štátu, požadovanú mobilitu vojsk, operačnú bezpečnosť, bude vojakom a zamestnancom ozbrojených síl poskytovať pracovné prostredie zodpovedajúce 21. storočiu.“

Legislatíva

Podľa náčelníka generálneho štábu ozbrojené sily od začiatku ruskej agresie proti Ukrajine poukazujú na stav legislatívneho prostredia, ktorý okrem iného limituje reakčnú schopnosť ozbrojených síl. „Určite sa všetci zhodneme, že v prípade nekontrolovanej eskalácie ozbrojeného konfliktu bude kľúčovú úlohu zohrávať akcioskopnosť všetkých prvkov bezpečnostného systému štátu, a najmä ozbrojených síl. Legislatívne prostredie by na takýto scenár malo byť pripravené.“ Poznamenal, že sa už podarilo legislatívne „ošetriť“ ochranu a obranu vojenských útvarov a aktivít ozbrojených síl proti bezpilotným prostriedkom. Zároveň privítal úsilie vedenia rezortu obrany o zmeny legislatívneho prostredia v oblasti tvorby záloh.

Pod'akovania

Generál Daniel Zmeko ocenil, že ozbrojené sily v uplynulom výcvikovom cykle úspešne pôsobili v desiatich operáciách a misiách medzinárodného krízového manažmentu pod vedením NATO, EÚ a OSN. Nasadenie vojakov v rámci domáceho krízového manažmentu predstavovalo viac ako 60 000

osobodní. Tiež zdôraznil mimoriadnu dôležitosť strategickej komunikácie a jej vplyv na formovanie názoru každého občana k otázkam obrany. „Od tejto komunikácie často závisí aj vlastné občianske rozhodnutie o splnení povinnosti osobne brániť svoju vlasť,“ uviedol. V tejto súvislosti aj on poďakoval za výborné zvládnutie tých najväčších, ako aj všetkých ostatných podujatí pre verejnosť po celom Slovensku.

„Do akej miery budú ozbrojené sily pri obrane suverenity a územnej celistvosti Slovenskej republiky úspešné bude závisieť aj od celospoločenskej kohézie a odolnosti a tiež súhry štátnych orgánov pri riešení požiadaviek obrany štátu. Bude to závisieť aj od vôle, ochoty a pripravenosti podieľať sa na obrane zo strany našich občanov,“ zdôraznil pred záverom svojho rozboru generál Daniel Zmeko. V mene všetkých príslušníkov ozbrojených síl sa prezidentovi Petrovi Pellegrinimu a ministrom obrany Robertovi Kaliňákovi poďakoval za priazeň a podporu a ostatným, ktorí boli vojakom nápomocní, sa poďakoval za ich spoluprácu.

Veliteľská konferencia

Na 6. veliteľskej konferencii, ktorá na veliteľské zhromaždenie nadväzovala 15. novembra, vystúpil predseda Vojenského výboru EÚ generál Robert Brieger s témou budovania európskej obrany. Generál v. v. Rajmund Andrejczak, poľský náčelník generálneho štábu v rokoch 2018 – 2023, prostredníctvom videomostu hovoril o poľskom vojensko-strategickom uvažovaní v rámci kolektívnej obrany na východnom krídle NATO. Prednášky mali tiež plukovníci gšt. Miroslav Borsuk a Tomáš Pjenteck.

„Úprimne vám a všetkým našim kolegom v ozbrojených silách aj v rezorte obrany ďakujem za službu a prácu v prospech Slovenskej republiky. Šťastné a veselé Vianoce a nech sa nám v roku 2025 darí minimálne tak, ako v tomto roku – ale radšej ešte o niečo lepšie,“ rozlúčil sa po diskusii a záverečnom udeľovaní vyznamenaní generál Daniel Zmeko.

Pavol Vitko

Foto: Jakub Neubauer



Od Kupoly cez Prak a Šípy až po Lúč

V kontexte širšieho arabsko-izraelského konfliktu, ktorý v poslednom roku prepukol znovu na území Pásma Gazy, južného Libanonu, a v podobe odvetných útokov medzi Izraelom a Iránom, sa do popredia dostávajú najmä správy o raketových útokoch.



Výstrel rakety Arrow 3.
Je určená na ničenie
medzikontinentálnych
balistických rakiet a v roku
2023 zostrelila balistickú
raketu Qadr-110 v stratosfére.

Tie predstavujú pre teroristické skupiny Hamas (pôsobiaci z Pásma Gazy) a Hizballáh (z južného Libanonu) najjednoduchší spôsob útoku na Izrael. Útoky väčšími balistickými raketami zasa využíva významný regionálny hráč a spojenec oboch skupín – Irán. V poslednom desaťročí si však Izrael dokázal vybudovať kompletnú protivzdušnú obranu voči všetkým typom rakiet, ktoré používajú jeho protivníci.

Železná kupola

Medzi systém, využívaný v najnižšej úrovni veliteľstva protivzdušnej obrany, patrí *Kippat Barzel* – voľno preložitelné ako Iron Dome, resp. Železná kupola. S dosahom 70 km (do výšky 10 km) patrí medzi najpoužívanejší systém v izraelskej protivzdušnej obrane. Jeho úlohou je ničiť rakety blízkeho a stredného dosahu, s ktorými sa Izrael stretáva najčastejšie – patria medzi ne rakety a iné typy striel či granátov vystreľovaných Hamasom a Hizballáhom. Vzhľadom na malé územie Izraela a na možnosť, že rakety týchto veľkostí môžu vystreľovať takmer kdekoľvek v blízkos-

ti Izraela, je Iron Dome rozmiestnený po celom území štátu.

Železná kupola bola vyvinutá po vojne v Libanone v roku 2006, keď na sever Izraela vystrelil Hizballáh takmer 4 000 rakiet. Izrael v tej dobe ešte nemal systém protivzdušnej obrany, ktorý by dokázal čeliť takému veľkému množstvu relatívne malých lacných rakiet letiacich vo veľkých skupinách. Nový systém zaviedli v roku 2011, pričom len o mesiac po jeho zavedení zažil krst ohňom, keď batérie v južnom Izraeli dokázali zostreliť niekoľko rakiet z Pásma Gazy. Jedna batéria sa skladá z troch až štyroch odpaľovacích zariadení, pričom každé z nich má k dispozícii 20 rakiet. Riadiace centrum systému vypočítava približný dopad nepriateľských rakiet (systém môže sledovať viac cieľov súčasne), a tak Iron Dome zameriava len rakety, ktoré priamo ohrozujú civilnú, vojenskú či inú infraštruktúru. Nepriateľské rakety, ktoré letia „do poľa“, alebo nie sú schopné spôsobiť významnú škodu, systém ignoruje.

Vzhľadom na vysoký počet lacných rakiet, ktoré nepriateľské jednotky vy-

rábajú relatívne rýchlo, bývajú niekedy systémy Iron Dome zahŕtené a rýchlo spotrebujú svoju muníciu. Príkladom je posledný útok Iránu na Izrael, pri ktorom sa väčšine batérií Iron Domu minuli rakety a Izrael tak musel v protivzdušnej obrane podporiť Spojené štáty.

Dávidov prak

Proti raketám dlhého dosahu, riadeným strelám, ale aj lietadlám sa používa systém *Kela David* – David's Sling, resp. Dávidov prak, s účinným doletom do 300 km a výškovým dosahom 15 km. Systém, ktorý v izraelskej armáde postupne nahrádza obdobné americké Patriots, vyvinula izraelská spoločnosť Rafael s americkou spoločnosťou Raytheon, ktorá pri vývoji izraelského systému asistovala skúsenosťami získanými zo systému Patriot. Na rozdiel od Iron's Dome tak izraelská strana zúročila už existujúce skúsenosti získané inými obdobnými systémami.

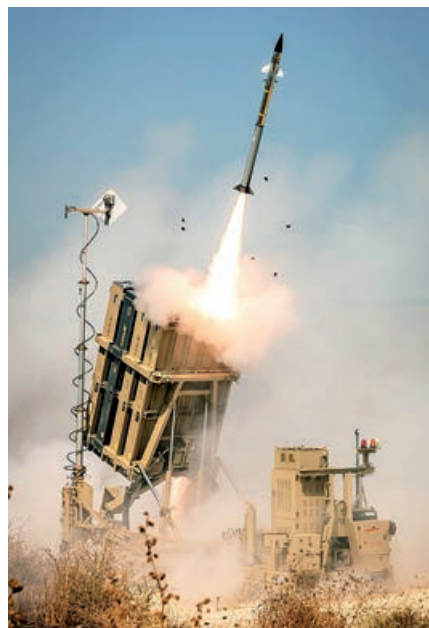
Dávidove praky slúžia v izraelskej protivzdušnej obrane po boku spomínaných MIM-104 Patriot, pričom by pô-

vodne americké systémy mali v nadchádzajúcej dekáde nahradiť. Na rozdiel od Železnej kupoly, ktorá tvorí najnižšiu úroveň protivzdušnej obrany Izraela a je určená proti raketám blízkeho dosahu, David's Sling prioritne pokrýva len územia strategického významu, vojenskú infraštruktúru či významné civilné objekty a mestá. Hoci vývoj sa začal už v roku 2008, problémy s financovaním a dodatočné úpravy projektu vyústili do zavedenia až v roku 2017. O rok neskôr systém David's Sling úspešne zneškodnil dve sýrske rakety OTR-21 Točka, vystrelené jednou z bojujúcich strán vo vtedy prebiehajúcej sýrskej občianskej vojne. Aj keď rakety podľa dostupných informácií nemierili na ciele v Izraeli, izraelská protivzdušná obrana ich zneškodnila v obave, že by mohli dopadnúť na územie Izraela, hneď na sýrsko-izraelskom pohraničí. V máji 2023 dokázala batéria systému zostreliť pôvodne iránsku raketu Badr-3. Aj keď počas posledného konfliktu v Gaze a južnom Libanone systémy Dávidov prak nepoužívali často, vzhľadom na fakt, že jednotky Hamasu a Hizbaláhu nepoužívajú rakety blízkeho a stredného dosahu, proti ktorým je Dávidov prak konštruovaný, pripísali si zostrel rakety Ajaš-250 vystrelenej z pásma Gazy a na jeseň v roku 2024 dokázali zostreliť niekoľko rakiet Ghader-1 vystrelených Hizballáhom. Počas iránskeho raketového útoku na Izrael bol systém taktiež aktívny, nie je však jasné, aké typy rakiet dokázal zničiť. Keďže ide o relatívne nový systém, Izrael nezverejnil všetky informácie týkajúce sa jeho posledného bojového použitia proti izraelskému najväčšiemu protivníkovi. Systém David's Sling sa Izraelu podarilo predajť aj v zahraničí – medzi budúcich používateľov patrí Fínsko.

Arrow

Poslednú a najvyššiu úroveň izraelskej protivzdušnej obrany predstavujú rakety triedy Chec (Arrow – Šíp), určené

na boj proti balistickým či medzikontinentálnym raketám. Ich vývoj sa začal už koncom 80. rokov, keď sa na Blízky východ (konkrétne do Iraku) dostali balistické rakety SCUD, proti ktorým v tom čase nejstovala adekvátna obrana. Spolu so Spojenými štátmi, ktoré simultánne vyvíjali obdobný systém THAAD, dokázal Izrael vyvinúť jeden z prvých systémov tohto typu vo svete. S dosahom viac ako 2 000 km a dosupom do 150 km dokáže zostreliť raketu ešte nad nepriateľským územím. Izrael



Systém Iron Dome (Železná kupola) počas strelby. Systém predstavuje základný prvok izraelskej protivzdušnej obrany, určený na ničenie rakiet blízkeho dosahu a delostreleckých a mìnometných granátov.

používa dve verzie Šípu – Arrow 2 a Arrow 3, zavedený v roku 2017, ktorý dokáže teoreticky zostreliť aj satelit.

Prvý zostrel nepriateľskej rakety si izraelský systém Arrow pripísal netradičným spôsobom, keď zostrelil sýrsku protivzdušnú raketu S-200, ktorú krajina vystrelila na izraelské lietadlo. Let rakety S-200 riadiaci systém identifikoval

ako balistickú raketu a zneškodnil ju. Keď v novembri 2023 vystrelili Husóvia v Jemene iránsku raketu Qadr-110 smerom na juh Izraela, Arrow 3 ju dokázal zostreliť ešte v stratosfére. Incident bol jedným z prvých, pri ktorom došlo k zostreleniu nepriateľskej rakety za hranicou atmosféry Zeme.

Systémy Arrow boli aktívne aj počas iránskeho raketového útoku na Izrael, ale vzhľadom na nedostatok systémov v Izraeli musel protivzdušnú obranu krajiny podporiť aj americký systém THAAD.

Budúcnosť

Hoci izraelská protivzdušná obrana je v súčasnosti účinná proti všetkým existujúcim hrozbám od rakiet krátkého dosahu po medzikontinentálne rakety, v budúcnosti predstavujú potenciálnu hrozbu hypersonické strely, ktoré začalo používať na Ukrajine Rusko a proti ktorým v súčasnosti neexistuje účinný obranný systém. Podobné hypersonické rakety vyvíja taktiež Irán. Izrael preto začal vyvíjať rakety Arrow 4. Rovnaký účel má spĺňať aj ďalší vyvíjaný systém – SkySonic, na rozdiel od Arrow 4 s vyššou manévrovateľnosťou.

Na doplnenie systémov Železnej kupoly má v budúcnosti slúžiť laserový systém Ma'gen (Iron Beam, resp. Železný lúč). Podobne ako Železná kupola bude bojovať proti strelám krátkého dosahu či delostreleckým a mìnometným granátom. S dosahom 7 km má ničiť nepriateľské ciele nie pomocou rakiet, ale laserovým lúčom. Nebude teda limitovaný muníciou a jeho prevádzkové náklady budú oveľa nižšie. Prevádzku však môže obmedziť počasie, pri vysokej oblačnosti môže byť navádzanie laserového lúča neúčinné. Je pravdepodobné, že systém, ktorý Izrael plánuje zaviesť do výzbroje v roku 2025, bude slúžiť len ako doplnok k existujúcemu Iron Domu, ale nenahradí ho.

Jaroslav Cabuk

Sekcia obrannej politiky MO SR



David's Sling (Dávidov prak), určený na ničenie rakiet stredného dosahu či lietadiel. Izrael využíva taktiež americký systém Patriot, obdobný systému David's Sling.



Americký systém THAAD. S cieľom posilniť protivzdušnú obranu Izraela umiestnili Spojené štáty niekoľko batérií tohto systému v Izraeli.



Austrálske Abramsy pre Ukrajinu

Austrália potvrdila zámer dodať Ukrajine 49 tankov M1A1 Abrams, ktoré austrálska armáda vyraduje zo svojej výzbroje a nahrádza ich modernjšími M1A2 SEPv3. Verzia M1A1 AIM, ktorú austrálska armáda používala v počte 59 kusov, je obdobná verzii M1A1SA, ktorú Ukrajina už používa od roku 2023, keď ich dostala do daru od Spojených štátov. Abramsy

tak nahradia stroje, ktoré v obrane proti Rusku stratila (približne 16 kusov) a zároveň výrazne zvýši ich počty. Od konca leta tohto roku Ukrajina Abramsy využíva ako vozidlá ťažkej palebnej podpory a je pravdepodobné, že využitie austrálskych Abramsov nebude iné. Austrália bude tanky dodávať priebežne – závisieť to bude aj od dodávok nových M1A2 SEPv3.

..... Jaroslav Cabuk • Sekcia obrannej politiky MO SR • Foto: Leonardo Rheinmetall Military Vehicles, Pilatus Aircraft, Rafael, Otakar, Australian Army, NATO

Väčší britský kontingent

Na základe dohody medzi ministrom obrany Estónska Hannom Pevkurom a jeho britským partnerom Johnom Healeyom bude v Estónsku pôsobiť britská 4. brigáda, výrazne podporená ťažkými vozidlami. V rámci pôsobenia v Estónsku zapojí Veľká Británia do obrany východného krídla NATO v Pobaltí svoje najnovšie vozidlá – či už samohybné húfnice Archer, ktoré má vo výzbroji od minulého roka, kolesové obrnené vozidlá Boxer, pásové obrnené vozidlá Ajax, ale aj najnovšie tanky Challenger 3, ktoré plánuje zaviesť budúci rok. Na podporu pozemných jednotiek v prípade krízy Veľká Británia plánuje nasadiť aj helikoptéry a palebné prostriedky protivzdušnej obrany. Britská armáda pôsobí v Estónsku od roku 2017.



Pilatus pre Holandsko

Ako náhradu za staršie cvičné turboprotulové lietadlá Pilatus PC-7, ktoré v holandskom letectve slúžia v počte 13 kusov, sa tamojšie ministerstvo obrany rozhodlo obstaráť nové lietadlá od tej istej spoločnosti. Aj keď presný typ nie je známy, môžeme sa domnievať, že pôjde o osem kusov PC-7 Mk. X. Holandsko sa tak stane prvým zákazníkom výrazne modernizovanej verzie, ktorú predstavili v roku 2021. Staršie lietadlá PC-7 prevádzkuje holandské letectvo od konca 80. rokov. Ich technická životnosť sa skončí v roku 2027. V tom istom roku by letectvo malo dostať nové PC-7Mk. X, k nim aj dva simulátory.

Taliansko-nemecké konzorcium



výrobná linka tankov, pričom Leonardo môže nový typ bojového tanku ďalej vyvíjať – a vyrábať aj podporné vozidlá k KF51 či bojovým vozidlám KF41.

Kvôli vývoju a výrobe nového hlavného bojového tanku a pásového bojového vozidla sa talianska spoločnosť Leonardo a nemecká spoločnosť Rheinmetall dohodli na založení spoločného konzorcia LRMV (Leonardo Rheinmetall Military Vehicles), ktoré bude sídliť v Ríme. Medzi hlavné produkty, ktoré sa konzorcium bude snažiť poskytnúť talianskej armáde, patrí tank KF51 Panther a bojové vozidlo KF41 Lynx, ktoré vyvíja spoločnosť Rheinmetall. Konzorcium tak chce zabezpečiť požiadavku talianskej armády, ktorá ráta s obstaraním až 1 050 bojových vozidiel v 16 konfiguráciách v rokoch 2027 až 2030 a 132 tankov v rokoch 2027 až 2035. Úspech konzorcia bude pre európsky obranný trh veľkým krokom vpred. V Taliansku tak môže vzniknúť nová

Rumunsko nakupuje v Turecku

Avizovaný tender o obstaraní nových vozidiel kategórie 4x4 pre rumunskú armádu vyhrala turecká spoločnosť Otokar. Až 781 vozidiel Cobra II z celkového počtu 1 059 vyrobia priamo v Rumunsku. Bukurešť plánuje získať vozidlá v deviatich rôznych konfiguráciách, vrátane mínometnej či protitankovej verzie. Vozidlo Cobra II patrí medzi najúspešnejšie výrobky tureckého obrneného priemyslu. Ankara ich úspešne exportovala do Európy, vrátane Ukrajiny, aj do krajín strednej Ázie či Afriky. Svoju konkurenciu, najmä americkú spoločnosť Oshkosh, porazil Otokar v rumunskom tendri vďaka možnosti výroby vozidiel priamo v Rumunsku. Nákup nových vozidiel 4x4 súvisí so širokou modernizáciou rumunskej armády, v rámci ktorej krajina objednala tanky Abrams, systémy PVO Patriot či bojové lietadlá F-35.



Rozšírenie litovskej brigády

Litva avizovala ďalší nákup kolesových bojových vozidiel 8x8 Vilkas (Boxer) v počte 25 kusov. Flotila kolesových vozidiel, vyzbrojených bojovým modulom Samson Mk II s 30 mm kanónom Mk44S spriahnutým guľometom a protitankovými raketami Spike sa tak rozrastie na 118 kusov. Dodatočné Vilkas rozšíria litovskú brigádu Železný vlk o dve roty (každá v jed-

nom prápore), pričom v jednotlivých práporoch sa tak zvýši počet bojových vozidiel na 56 kusov. Nákup nových vozidiel, ktoré by mali litovské sily dostať v rokoch 2027 až 2029, vyšiel krajinu na približne 370 miliónov eur. Pôvodne Litva plánovala nakúpiť Vilkasov viac, ich počet však znížila v prospech plánovaných pásových vozidiel CV90.



HACKERSKÁ UNIVERZITA

Vieme, že internet nie je bezpečné miesto. A vieme, že sú skupiny, ktoré sa snažia hľadať a opravovať bezpečnostné zraniteľnosti, ale sú aj také, ktoré sa snažia bezpečnostné zraniteľnosti zneužívať.



Britská firma Sophos zverejnila výsledky päťročnej detektívnej práce, pri ktorej identifikovala akademickú skupinu snažiacu sa o vývoj a používanie nástrojov na prienik do sieťových ochranných prvkov firmy Sophos. Vedeli, že niekto sa všemožne usiluje nabúrať ich zariadenia, pretože počas prvej vlny útokov zistili, že malvér za sebou neupratal ako mal. Našli stopy, ktoré ich priviedli až ku skupine ľudí, používajúcich ich zariadenie na vývoj škodlivých kódov, testovanie a napokon, aj na ich aplikáciu do zariadení Sophos pripojených na internete.

Bonzácky kód

Odborníci zo Sophosu potom do týchto zariadení dodali svoj vlastný kód, ktorý im hlásil, aké zraniteľnosti aktuálne hackeri testujú. Počas piatich rokov tak Sophos práve vďaka týmto informáciám mohol prejsť od opráv chýb po hackerských útokoch na preventívne opravy chýb skôr, ako sa hackeri vôbec na niečo zmohli. No a jednou z vlastností, ktoré spomínaný „bonzácky“ kód robil, bolo, že presne lokalizoval konkrétne zariadenie a tým identifikoval aj skupinu, ktorá pracovala na útočných kybernetických nástrojoch.

Vysoká škola hackerská

V čínskom meste Čcheng-tu, štrnásťmilionovej metropole provincie Sečuan, sídli okrem renomovanej Sečuánskej univerzity

a ďalších vysokých škôl aj Univerzita elektronických vied a technológií, považovaná za špičku vo svojom odbore a masívne podporovaná čínskou vládou. Tu počas spomínaných piatich rokov pôsobila skupina programátorov, ktorí aktívne kupovali, rozoberali a skúmali bezpečnostné zariadenia, aby potom mohli využívať odhalené zraniteľnosti na nabúravanie sa do systémov predovšetkým v Ázii, no aj v Európe a Amerike.



Sečuánske tiché

Univerzita elektronických vied a technológií je, žiaľ, neslávne známa aj pôsobením skupiny s názvom Sečuánske tiché informačné technológie (Sichuan Silence Information Technology). Táto skupina podporuje útvary ako APT41, APT31, alebo Volt Typhoon, čo sú agresívne a nebezpečne schopné zoskupenia hackerov. Ich cieľmi sú energetické infraštruktúry, vojenské siete, nemocnice, vládne siete, operátorské siete a iné významné ciele. Vráťane cieľov na Slovensku. Aj preto je nevyhnutné, aby Ozbrojené sily Slovenskej republiky neustále výrazne posilňovali svoje kybernetické schopnosti.

mjr. v zál. Peter Garaj
Senior System Engineer, Tachyum





Foto: pplk. v zál. Peter Sobek



BRADÁŇ proti jadrovej hrozbe

V Nitrianskom kraji sa uskutočnilo rozsiahle súčinnosťné cvičenie Bradáň 2024, pomenované podľa vznešeného vtáka z čeľade jastrabovitých. Zúčastnili sa na ňom orgány štátnej správy, zložky integrovaného záchranného systému a ďalšie inštitúcie s cieľom preveriť pripravenosť na mimoriadne situácie, najmä v súvislosti s hrozbami radiačného charakteru. Do cvičenia sa zapojili okresné úrady z miest Nitra, Nové Zámky, Levice a Zlaté Moravce, Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Nitre, Krajské riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru v Nitre, Krajské chemické laboratórium civilnej ochrany Nitra, 103. prápor radiačnej, chemickej a biologickej ochrany Rožňava, Atómová elektrárň Mochovec, Fakultná nemocnica Nitra, Regionálny úrad verejného zdravotníctva Nitra, VÚC Nitra a ďalší. Praktická časť sa zamerala na eva-

kuáciu osôb, hygienickú očistu, dekontamináciu, radiačný monitoring a dozimetrickú kontrolu.

Druhé súčinnosťné cvičenie Bradáň 2024 sa uskutočnilo o dva týždne neskôr v areáli atómovej elektrárne Jaslovské Bohunice, opäť s cieľom precvičiť ochranné opatrenia v prípade úniku rádioaktívnych látok a pripraviť zúčastnené zložky na efektívne riešenie krízových situácií v jadrových elektrárňach. Súčasťou cvičenia bolo aj využitie špeciálnej techniky na dekontamináciu osôb a vozidiel 103. práporu radiačnej, chemickej a biologickej ochrany Rožňava.

Cvičenia preverili nielen spoluprácu jednotlivých zložiek, ale aj ich schopnosť efektívne reagovať na situácie, ktoré si vyžadujú rýchle rozhodnutia a dôsledné dodržiavanie bezpečnostných opatrení.

Bojová zástava 22. mechanizovaného práporu Michalovce

Prezident SR 15. júna 2005 zapožičal Michalovskému mechanizovanému práporu bojovú zástavu a v roku 2006 historický názov Michalovský mechanizovaný prápor, v roku 2007 čestný názov Mechanizovaný prápor generála Mikuláša Markusa.

Bojová zástava 22. mechanizovaného práporu má líčnu a rubovú stranu.

Líce zástavy – v poli bojovej zástavy je okolo okraja rozmiestnený nápis OZBROJENÉ SÍLY SLOVENSKEJ REPUBLIKY ČEŠŤ A SLÁVA. Nápis sa začína v ľavom dolnom rohu z čelného pohľadu lipovou ratolesťou s tromi lístkami. Výška písmen OZBROJENÉ SÍLY SLOVENSKEJ REPUBLIKY je 43 mm a ČEŠŤ A SLÁVA 60 mm. Všetky obrazce a nápisy sú vyšité zlatou niťou. Lipové ratolesti sú umiestnené vo všetkých rohoch bojovej zástavy tak, že najvyšší lístok smeruje do rohu bojovej zástavy.



Rub zástavy tvorí plocha, v ktorej sú štyri lipové vetvičky. V hornej polovici zástavy súběžne s okrajom je zlatou niťou vyšitý názov útvaru v dvoch riadkoch pod sebou. Do spodnej polovice plochy zástavy sa umiestňuje znak útvaru.

Stuhy bojovej zástavy červená (bordová) a biela sú určené najmä na umiestnenie nového čísla vojenského útvaru, čestného a historického názvu.

Žrd je z kvalitného dreva moreného na hnedo, zhotovená z dvoch častí, ktoré sú spojené skrutkami a kovaním. Kovanie je zlatej farby (mosadz), ktoré má hrot zástavy a skrutkovým zapustením v dĺžke 5 cm. Päta korunky je vysoká 7,5 cm, jej základňa je vysoká 7,5 cm. Skrutky a objímka spájajú obe časti žrde do jedného celku.

Dr. Imrich Purdek, PhD.
Vojenský historický ústav



Bojovať pravdou

Protifašistický bojovník Karol Kuna si 29. augusta na oslavách v Banskej Bystrici prevzal Pamätnú medailu k 80. výročiu SNP a skončenia druhej svetovej vojny z rúk prezidenta a hlavného veliteľa Ozbrojených síl SR Petra Pellegriniho a podpredsedu vlády a ministra obrany SR Roberta Kaliňáka. Dňa 25. októbra ho obaja odprevadili v bratislavskom Slávičom údolí na jeho poslednej ceste. Aj v prítomnosti náčelníka Generálneho štábu OS SR generála Daniela Zmeka a s vojenskými poctami. Ing. Karol Kuna zomrel o päť dní skôr vo veku 96 a pol roka.

Sedel v čele stola, ako bolo jeho zvykom, a rozprával nám o živote na Liptove, keď bol malý. Ako nemal na topánky, ako chodil s babkou do hory zbierať liečivé bylinky a už v šiestich rokoch s ňou chodil predávať do Liptovského Mikuláša, aby mali aspoň nejaké peniaze, povedal pri smútočnej rozlúčke jeho vnuk Alexander Havetta. Malý Karol mal však čoskoro aj iné úlohy. Od otca Petra, liptovského murára z Bobrovca. Po vzniku vtedajšej Slovenskej republiky a po zákaze všetkých politických strán roznášal od roku 1939 ako malý školák ilegálnu tlač. Karolov otec mal totiž celkom inú krvnú skupinu, ako bola tá ľudácka. Ľavicová. „Otec mi vždy povedal, aby som odovzdal batôžtek tomu alebo inému ujovi. Veril mi, že sa nejakou hlúpu náhodou neprezradím. Okrem ľavicových novín som rodinám, ktorých živitelia boli vo väzení či v ilegálite, roznášal aj po troche potravín...“

Jeho otec počas veľkej hospodárskej krízy nemal robotu. Ich dom skončil v exekúcii, rodičia ostali na ulici a ochoreli, zomrel mu brat. Keď sa dostali z najhoršieho a otec práve dostavoval konca Bobrovca nový domček, otvorili dvere ešte biednejším: „Prvého utečenca, kapitána Červenej armády, ktorý ušiel z nemeckého koncentračného tábora, sme prichýlili už v roku 1942. Postupne ich prichádzalo stále viac.“

Doma im pomáhala najmä Karolova mama Anna. Dala utečencom najesť, zohnala nejaké oblečenie, pomohla im odvíšaviť sa a zotaviť. Pre chudobnú rodinu to bolo nielen materiálne náročné, ale aj extrémne nebezpečné. Lenže ľudskosť, odvahu a statočnosť nemožno preukázať zbabelým alibistickým úškrnom alebo falošne sklopenými očami.

Sovieti, Česi, Židia

Kunovci nepomohli len kapitánovi Alexandrovi Škrobotkovi, nadporučíkovi

Petrovi Andruščenkovi a Ivanovi Serševovi či Borisovi Furmanovovi a ďalším, ktorých mená si už Karol Kuna nepamätal. Nezabudol, že raz poľovníci našli v lese dvoch premrznutých otrhaných Čechov. Utekali z totálneho nasadenia v Nemecku. Aj tých potajme došikovali ku Kunovcom. „Či ma zavrú za desiatich Rusov, alebo za dvoch Čechov, to už je jedno,“ citoval Karol Kuna svojho otca Petra, vďaka ktorému sa Jaroslav Grosman a Jan Horáček z obce Roztoky v severných Čechách napokon dostali k poľským partizánom a potom do 1. čs. armádneho zboru. Mimochodom, cez hory k poľskému odboju ich prevádzal mladý Karol.

Od leta 1944 Kunovci pomáhali aj Židom. Postupne sa u nich skrývali štyri rodiny. Boli to Singerovci, Deutschovci, Weisovci a Amsterovci. Statoční otec a syn, im vybudovali úkryty vysoko v horách. Spolu s ďalšími protifašistami a ľuďmi s veľkým L im pomohli

prežiť až do konca vojny. „Karol Kuna nás niekoľkokrát vyhľadal v horách v úkryte, doniesol nám potraviny a ďalšie potrebné veci, čo bolo spojené s veľkým nebezpečenstvom,“ vydal v mene ôsmich zachránených Židov v marci 1979 svoje svedectvo pán Ján Singer.

Guráž a panika

„Takto zasadiš zásobník, takto zbraň odistíš – a kohútik už hádam potiahnuť vieš,“ rázne umlčal partizánsky veliteľ počas nemeckého útoku moju neistú poznámku o tom, že guľomet som ešte nikdy neobsluhoval,“ spomenul na svoj začiatok v partizánskej skupine na čele so slovenským veliteľom Igorom Kemkom. Operovala aj z Kvačianskej a Suchej doliny. Kemkovci vtedy takmer bez zbraní, prepadli ešte pred vypuknutím SNP v Demänovskej doline pracovný oddiel slovenských ľudáckych vojakov. Hoci to bolo v noci, proti presile mali obrovskú guráž. Vojaci spanikáril. Uverili, že sú naozaj obkľúčení dobre vyzbrojenou jednotkou. Zutekali v podstate bez boja. Zisk partizánov bol skvelý: „Priblížne 70 pušiek, stovky nábojov, 70 párov topánok a niekoľko stanov,“ aj po rokoch sa usmial K. Kuna.

Na koni vo Váhu

Predstavme si niektorých zo šestnásťročných chlapcov v našom okolí, či by dokázali vyskočiť na koňa a ako partizánska spojka cválať napriek nebezpečenstvu zo strany fašistov cez hory aj cez vody...

Po vypuknutí Povstania sa Karol Kuna pripojil k partizánskej skupine Za slobodu Slovanov. Pomáhal pri zásobovaní, chodil do stráže – a vedel výborne jazdiť na koni. To bolo super pri odosielaní správ medzi partizánskymi skupinami. „Raz ma však aj s koňom začal unášať prúd dravého Váhu. Bol by som sa skoro utopil.“

Úlohu však bolo treba splniť. Ako? Vyliezol na breh a ani sa poriadne neosušíl. „Narýchlo som vymenil koňa za bicykel.



Karol Kuna v SNP

Tak sa mi aj vďaka falošným dokumentom podarilo prejsť cez most ponad rieku rovno pomedzi nemecké stráže.“

Karol Kuna spomínal na desiatky kamarátov – hrdinov. Spomenul aj darebáckeho „tiežpartizána“, ktorý si to však po zásluhe odsúdka. Hovoril, ako sa mu dva razy podarilo len o chlpu ujsť Nemcom. Tiež ako preležal noc pod malým vodopádom, aby ho nenašli nepriateľské stráže so psami. Raz počas rozvedky ho Nemci zaistili v Liptovských Kľačanoch. Podarilo sa mu uniknúť. Tento mladý chalan s poriadnou dávkou guráže sa napriek prežitému nebezpečenstvu neschoval nikde za pec či do sena, aby čakal, že sa to nejako upokojí, a on prežije. Na to „sa to“ nikdy neveril. Vedel, že treba bojovať ďalej. V Bobrovčeku sa pridal k partizánskej skupine Sokol. Opäť mal na starosti najmä rozvedku a zásobovanie.

Aby ľudia žili lepšie

„Vystihovala ho filozofia, že vždy pracoval, aby sa ľudia mali lepšie. Pracoval pre svoju rodinu, pre svoje dcéry, vnúčatá, manželku. Aj ako dôchodca pracoval dvanásť hodín denne. Rád pomáhal a veľa ľudí to môže potvrdiť, že im pomohol v ich osobnom alebo kariérnom živote. A ak v Povstaní pracoval pre národ

a pre vlast, na ministerstve stavebníctva pracoval pre štát,“ povedal Alexander Havetta o svojom zosnulom dedkovi, ktorý sa najskôr vyučil za murára, čo bola vzhľadom na sociálne pomery ich rodiny veľká vec. Po vojne si však dokončil ďalšie školy, stal sa stavebným inžinierom a napokon to dotiahol na námestníka ministra slovenského stavebníctva. Veľa „jeho“ stavieb stojí aj dnes a bol na ne právom hrdý. A takmer do svojich posledných chvíľ sa staral o menej zdravú manželku.

„Bolo mi cťou byť vnukom Karola Kuna a vidieť jeho pracovitost, bolo krásne vidieť jeho lásku k rodine, kde dedo často plakal dojatím, keď nás všetkých videl počas rodinných stretnutí. Karol Kuna zanechal svet lepším miestom než bol vtedy, do ktorého sa narodil,“ dodal vnuk Alexander. A aby bol svet lepší, Ing. Karol Kuna, kým vládol, chodil do škôl a rozprával deťom o krutostiach fašizmu. Aj o tom, ako sa dá byť dobrým a statočným – ak sa chce. A hoci to už bolo pre neho náročné, takmer do poslednej chvíle chodil aj na spomienkové podujatia rezortu obrany. Ako symbol odvahy a protifašistického odboja.

„Povstanie nám ako národu dalo veľmi veľa. Hrdosť, sebavedomie, rešpekt, uznanie. No treba tiež povedať, že stálo veľkú cenu. Ale tým, že sme tú cenu zaplatili, a to odvahou, ako aj obeťami, sme ako národ obstáli so cťou. A nech mladí ľudia naše Slovensko posunú dopredu iba v tom najlepšom,“ povedal nám ešte do augustového čísla mesačníka Obrana.

Nad hrobom zosnulého Karola Kuna, hrdinu SNP, poručíka v. v., bývalého člena predsedníctva Ústrednej rady Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov a predsedu odbojovej skupiny partizánov doma aj v zahraničí, zazneli čestné salvy zo samopalov Čestnej stráže Ozbrojených síl SR.

Pavol Vitko

Foto: Jakub Neubauer, Ivan Kelement



29. august 2024, oslavy SNP



25. október 2024, smútočná rozlúčka



Matej Korvín so sprievodom prichádza na rodinný sídelný hrad v Huňade

Bojovníci a vojaci našej minulosti

Ako vojenčili žoldnieri kráľa Mateja Korvína

Viac ako tridsaťročné panovanie kráľa Mateja nebolo vonkoncom idylickým obdobím. Bolo naplnené dlhými vojnami, počas ktorých Matej raz bránil, inokedy zasa upevňoval či rozširoval svoju moc.

Hneď po nástupe na trón v roku 1458 sa usiloval zúčtovať s Jánom Jiskrom z Brandýsa a bratíkmi, ktorí šarapatili v hornouhorských (čiže slovenských) stolicach. Bola to stará podlžnosť, ktorú sa nepodarilo splatiť jeho otcovi Jánovi Huňadymu, ani Matejovmu staršiemu bratovi Ladislavovi. Až v roku 1462 sa Matejovi podarilo uzavrieť dohodu s Jiskrom a bratríckymi kapitánmi, keď im za odstúpenie dovtedy ovládaných miest a hradov vyplatil odškodné. Mnohí bratíci opustili Uhorsko, no časť z nich vstúpila do Matejovho žoldnierskeho vojska.

Pilier Matejovej moci

Stála žoldnierska armáda, ktorú kráľ Matej osnoval, bola silným pilierom jeho moci. Vyslúžila si obdiv celej Európy. K jej sláve viedla dlhá cesta, míľniky ktorej predstavovali sústavné boje a vojny: proti expanzívnej Osmanskej ríši (1459 – 1464), proti Českému kráľovstvu (1468 – 1478) a napokon proti Rakúsku (1477 – 1487), ktorého hlavné mesto sa Matejovi podarilo obsadiť v roku 1485, takže odvtedy najčastejšie sídlil vo Viedni.

Matej mohol vyformovať vojsko len preto, lebo sa mu podarilo v maximálnej miere zvýšiť svoje príjmy občas až na viac ako milión dukátov ročne. Astronomická suma päťnásobne prekračovala príjem Žigmunda Luxemburského. Vojsko neraz pohltilo polovicu či väčšiu časť kráľovského rozpočtu. Samotné pomenovanie čierne vojsko (v latinských súvekých prameňoch ako exercitus nigrorum či banda nera) sa začalo používať až po Matejovej smrti, najprv iba pre časť jeho žoldnierskej armády, a to možno preto, lebo vtedy žoldnieri – azda na znak smútku – začali nosiť čierne stuhy.

V prvom desaťročí Matejovej vlády žoldnierske vojsko tvorilo niekoľko tisíc vojakov, jeho jadrom boli ostrieľaní huňadynovskí familiári a spomínaní bývalí bratíci. V začiatkoch uhorsko-českej vojny malo okolo 6 – 8-tisíc žoldnierov, ktorých prvým veliteľom bol Čech František z Háje. Za rakúskeho ťaženia vzrástol počet na 15 – 20-tisíc mužov, ba Matejov dvorný historiograf Antonio Bonfini na slávnostnej prehliadke vo Viedenskom Novom Meste (Wiener Neustadt) v roku 1487 napočítal až 20 000



Kolorovaná rytina kráľa Mateja Korvína v Kronike Jána z Turca z roku 1488

jazdcov a 8 000 pešiakov. V čase najväčšej slávy predstavovalo toto vojsko jednu z najväčších armád v Európe. Bolo prvou pravidelnou a stálou uhorskou armádou, lebo dovtedajší uhorskí králi si síce najímali žoldnierov, no zväčša len v malých počtoch a na určitý, obyčajne kratší čas.

Závažný list

O zložení a taktike uhorského žoldnierskeho vojska sa najvýrečnejšie zmienil sám Matej v liste datovanom v Záhrebe 10. marca 1481. Zaslal ho jágorskému biskupovi kardinálovi Gabrielovi Rangonovi, ktorý bol vtedy uhorským vyslancom na dvore Matejovho testá, neapolského a sicílskeho kráľa Ferdinanda



Triumf kráľa Mateja po dobytí Viedne v roku 1485

Aragónskeho. V liste ho informuje o zaslani uhorského žoldnierskeho kontingentu, ktorý sa neskôr úspešne podieľal na oslobodení juhotalianskeho mesta Otranto od Osmanov.

Z podstatnejších častí Matejovho listu možno uviesť: „Teraz teda posielame predbežne 400 pešiakov a 150 jazdcov na čele s naším veliteľom Blažejom Maďarom. Ďalší husári v počte 150 ich budú zakrátko nasledovať, aby tak jazdcov bolo spolu 300, z nich 100 ťažkoodencov a 200 husárov. Pôvodne sme chceli všetkých poslať naraz, no nezhnali sme dostatok lodí na ich prepravu.“ Matej zároveň požaduje, aby im kráľ Ferdinand naproti poslal dostatok ťažkých vozov na ďalšiu prepravu oddielov, zbraní, štítov, brnení a diel, ako aj bojových strojov, šípov a gulí, lebo „bez týchto prostriedkov by oddiely veľa nezmohli.“

V ďalšej časti kráľ Matej opisuje jednotlivé druhy uhorského vojska, aby „Jeho výsosť spoznala všetko a aby sa vedela rozhodnúť, koľkých a z ktorého druhu si ešte želá.“ Píše, že „vojsko sa u nás delí na tri druhy. Prvý druh predstavujú ťažkí jazdci, ktorí požadujú štvrťročne 15 zlatých od koňa, inak ani nenastúpia. Druhým je ľahké jazdecstvo, ktoré nazývame husármí; požadujú štvrťročne 10 zlatých od koňa, lebo inak by nebojovali.“

Kým opis jazdecstva, ktoré bolo najdôležitejšou zložkou vojska, je pomerne stručný a vecný, pešiakom venuje kráľ väčšiu pozornosť: „Tretím druhom sú pešiáci, ktorí sa delia na viaceré skupiny; jedni sú obyčajní pešiáci, iní obrnení, podaktorí sú zasa štítonoši. Radoví vojaci čiže pešiáci požadujú na osobu 8 zlatých štvrťročne. Obrnení i štítonoši požadujú za zbroj a štít dvojnásobný žold, keďže sa pri nosení zbroje a pavéz nezaobídu bez pomoci pážat a služobníkov, ktorých si musia vydržiavať. Ďalšími sú potom majstri palných zbraní,

ktorí vedia narábať s puškami i strieľať z podobných menších zbraní, lenže tí nie sú až natoľko účinní a užitoční ako ostatní pešiáci. No na začiatku bitky, čiže pred zrážkou v otvorenom boji, ako aj pri dobývaní či obrane hradov a táborov sú po štítonošoch najosožnejší. Preto aj oni požadujú toľko, čo radoví pešiáci. Podľa našich zvyklostí staviame strelcov z pušiek tak, aby tvorili pätinu z celkového počtu pešiakov.“

Padli by do posledného

O úlohách a taktike pešiakov sa v liste uvádza: „Obrnencov používame ako múr, nepohnú sa z miesta ani vtedy, ak by do posledného padli tam, kde stoja. Pešiáci s ľahkou zbrojou podľa okolností vyrazajú spoza nich, a ak sú vyčerpaní alebo ak vytušia vážnejšie nebezpečenstvo, siahnu sa späť za obrnencov, kde po načerpaní nových síl a prinavratení odvahy vyčkávali, aby sa v príhodnej chvíli opäť vrhli do boja. Celú ľahkú pechotu a strelcov z pušiek obkolesujú obrnení pešiáci a štítonoši priam tak, akoby išlo o pevnosť, lebo do kruhu postavené a k sebe priliehajúce pavézy sú sťaby hradobným múrom chrániacim pešiakov a všetkých ostatných. A tí, akoby bojujúci pod záštitou hradieb a šanci, potom vo vhodnom okamihu odtiaľ vyrazajú do útoku.“

V liste sa kráľ zmiňuje aj o delostrelectve: „Obliehacie stroje sú podľa nás pri útoku užitočnejšie než akékoľvek bombardy (čiže delá), najmä ak je toto mesto [Otranto] vybudované z kameňa, veď kusy skál či kameňa metané dovnútra pevnosti zahlušia viac ľudí než gule z dela. A navyše, je to i lacnejšie, keďže výroba pušného prachu je nákladná. Pri používaní metacích strojov sú potrebné len kamene a z ktoréhokolvek stroja sa dá vrhnúť viac kameňov ako vystreliť z troch bombard.“



Delo Slon z výbroje vojska kráľa Mateja

Účinnosť delostrelectva bola vtedy skutočne pomerne malá, a to jednak pre malý dostrel (100 – 300 metrov) a pomalú streľbu (15 až 20 výstrelův za deň). Zároveň možno spomenúť, že súčasťou Matejovho vojska bola aj riečna flotila, ktorá pôsobila na Dunaji a jeho väčších pritokoch. Tvorilo ju okolo 300 plavidiel, z nich približne 50 galér (nazývaných podľa dlhej provy nasad) bolo vyzbrojených delami.

Krátka bilancia

Za 32 rokov panovania Matej Korvín takmer vždy osobne velil svojim vojskám. Ak zarátame aj vnútorné vojny, zistíme, že na obdobie jeho vlády pripadlo iba päť mierových rokov: 1465, 1466, 1478, 1489 a 1490. Z politicko-vojenského hľadiska bol kráľ Matej úspešný. Aj keď len na istý čas, predsa sa mu podarilo podmaniť si mnohé krajiny, ako severnú Bosnu, Moravu a Sliezsko, Dolné Rakúsko, Štajersko a podstatnú časť Horného Rakúska. Z času načas sa mu podarilo podmaniť rumunské kniežatstvá Valašsko a Moldavsko. Dokázal eliminovať tlak a expanziu Osmanskej ríše. Habsburgovci, ktorí vládli vo Svätej ríši rímskej nemeckého národa a v Rakúsku, sa dostali do defenzívy a ani Jagelovci, ktorí sa usilovali o uhorský trón, nedokázali presadiť svoje mocenské snahy.

doc. PhDr. Vladimír Segeš, PhD.

Vojenský historický ústav



Rekonštrukčná kresba obrnených pešiakov s pavézami, autor Attila Zarnóczki

Nič pod nohami a hviezdy nad hlavou



a druhým sebaľútosť. „Nie som žiadna hviezda, ale som hrdý na to, čo všetko sa mi podarilo dokázať a preskákať v uniforme. Ale iste to nie je pýcha.“

No a sebaľútosť? „Tá keby ma premohla, tak sa ľutujem od rána do večera. Musel som sa zaťať. Nepozerať sa dozadu, ale ťahať sa hore a hore. Od rodiny som pod nohami nemal žiadnu oporu – a keby som sa o ňu pokúsil oprieť, tak ma to stiahne dolu a utopím sa v bahne,“ hovorí bez akýchkoľvek príkras. Aj to, že obaja rodičia už zomreli na alkohol. O to viac je vďačný svojej pestúnskej rodine.

„Áno, volám ju mama, je pre mňa mama – a som šťastný, že ju mám,“ prvý raz sa usmeje. Starala sa o sedem detí. Ale pozor – ani tu všetko nebola idyla. Dozvuky toho, čo deti prežili, plač, ba aj sebaopoškodzovanie. Akokoľvek sa adoptívna mama aj so svojím manželom snažili, nejedno z týchto detí nedokázalo uniesť ťažké zranenia na svojej duši a vkročil do života s pevnými kolenami.



Ako kadet (celkom vpredu)

Stal sa darcom, aj keď život mu toho v detstve veľa nedaroval. Krv daroval podplukovník Ľudovít Raninec prvýkrát tesne po nástupe na Akadémiu ozbrojených síl pred 27 rokmi a svoj stý odber absolvoval teraz na jeseň tesne pred odchodom do civilu.

Malý Ľudko neporovnateľne viac ako lásky, úsmevov a pocitu bezpečia vnímal okolo seba alkohol, hysterický plač, nadávky, vyhrážky či násilie. Napokon z roľníckeho majera neďaleko Serede štát všetkých troch súrodencov rodičom odobral. Rok sa o nich starali v stanici opatrovateľskej služby v Galante. Neskôr si ich zobrala do starostlivosti pestúnska rodina. Nie – Ľudovít Raninec nemal pri štarte do života žiadnu pevnú pôdu

pod nohami. Ale sníval, hoci hviezdy boli tak strašne vysoko...

Pýcha a sebaľútosť

Základná otázka znie, vďaka čomu sa z takých pomerov prepracoval až na spojené operačné veliteľstvo, respektíve Generálny štáb OS SR? Kompletná odpoveď by bola isto zložitejšia. Základom však je, že nepodľahol ani jednému z hlavných nebezpečenstiev, ktoré striehnu na muža. Jedným je pýcha



Promócia s adoptívnymi rodičmi, najmladším bratom a priateľmi



Vianočné šťastie s manželkou

Zo siedmich sa stretávajú iba dvaja. Vysokú školu dokončil iba Ľudovít.

Adoptívny otec č. 2

„Ešte na majeri som chodil do školy kedy som chcel. Pri takom systéme by som nemal šancu dokončiť ani len základnú školu. No už v stanici opatrovateľskej služby mi tety vychovávateľky nakúpili rôzne kábliky, skrutky, vypínače, náradie. Postrehli, že ma baví technika...“ Po získaní výučného listu si večernej urobil maturitu. Aj to už bol úspech. Ľudovítovo ambície sa tu však neskončili.

„Boli to pestúnski rodičia, ktorí mi navrhli, aby som skúsil školu v Liptovskom Mikuláši. Iste, bola v tom aj otázka peňazí, škola platila všetko, no mňa ten nápad zaujal aj pre iné. Chcel som nastúpiť na komunikačnú spojovaciu techniku. To ma bavilo. Preradili ma na rádiovú. Tesne vedľa. Najskôr ma to trochu zamrzelo, no povedal som si, že zvládnem aj tú...“

A ako chlapec z učilišťa zvládol vysokoškolskú matematiku, kvôli ktorej aj teraz z akadémie ozbrojených síl už v prvom ročníku „vyletí“ nejaký kadet?

„Napríklad v oblasti derivácií či v integráloch som bol spočiatku úplne mimo hry. Mal som však obrovské šťastie. Ujal sa ma neskorší rektor akadémie docent a podplukovník Jozef Puttera. Absolútne ma predtým nepoznal, ale dozvedel sa veľa o mojom pozadí. Pomáhal mi, povzbudzoval ma. Dodával mi toľko sebadôvery, že mu budem navždy vďačný. Bez neho by som tú školu nezvládol. Bol to vlastne môj adoptívny otec číslo 2.“

Adoptívna matka č. 2

Po promóciách začínal ako inžinier a porúčik v rokoch 2001 až 2005 v Štúrove – Náne. Bol dôstojníkom a neskôr náčelníkom skupiny prieskumu a rádioelektronického boja. V tejto oblasti pôsobil ďalšie tri roky vrote ISTAR v Michalovciach. Náčelníkom skupiny BOIaKIS bol osem rokov v Seredi a päť rokov na veliteľstve 1. mechanizovanej brigády

v Topoľčanoch. „V roku 2021 mi prišla „požvánka“ na Stále operačné veliteľstvo Banská Bystrica. S tým, že detašované pracovisko som mal na generálnom štábe v Bratislave. A ak pravidelne chodievam ďakovať za výchovu mojej adoptívnej mamy Evke Jurášovej do Galanty, armáda bola pre mňa adoptívna mama číslo 2. Dala mi pocit istoty, postupného povedomia o tom, kto vlastne som, čím som a ako by som mal kráčať životom. Skrátka, taká sebaidentifikácia.“ Ľudovít Raninec však dodáva, že niečo si priniesol do ozbrojených síl aj on sám: „Hoci



„Darcovstvo krvi mi vždy robilo radosť. Keď dáte niečo iným zo seba – tak sa vám to vždy vráti.“

ma k tomu v detstve nevedel nikto, mal som to v sebe. Je to precíznosť, presnosť, dochvilnosť. Ak to aj niekomu nevyhovuje, práve to mi ako detailistovi na armáde sedelo. A sedeli mi aj jasné pravidlá. Slúžiť som sa snažil vždy v zmysle prísahy a som rád, že sa mi to podarilo až do konca. A že som to dotiahol až k podplukovníckym hviezdám.“

Darčeky

S darovaním krvi začal ako kadet. No ešte pred pár rokmi to nebolo také jednoduché: „Mával som nízky tlak. Po každom odbere sa mi motala hlava a nebolo mi najlepšie. Bolo to aj vidieť, takže som sa za to dosť hanbil.“ Napriek tomu to nevzdal. Naopak. Aj preto, že na transfúziologickom oddelení Nemocnice sv. Lukáša v Galante ho za tie roky už majú za svojho. No nielen to. Nie jeden raz ho volali darovať krv narýchlo, keď sa už jej zásoby blížili k minimu. „Darcovstvo krvi mi vždy robilo radosť. Keď dáte niečo iným zo seba – tak sa vám to vždy vráti.“

Vrátilo sa mu. V tom, čo tak veľmi potreboval. V dobrej rodine. „Som 15 rokov ženatý, manželka Ulrika pracuje vo vedení základnej školy, máme chlapca z jej prvého manželstva a spoločnú 14-ročnú dcérku. Ten pocit dobrej rodiny si užívam každý deň. Je o tom najväčšom šťastí...“ nedokončil podplukovník – a hrču dojatia v jeho hrdle bolo cítiť celkom zreteľne.

Do muža, ktorý má rád aj turistiku, cyklistiku či fotografovanie, sa hneď naliata energia. Tak prečo už na konci novembra odišiel po 27 rokoch služby do zálohy? „Armáda mi dala neskutočne veľa, som jej za to vďačný. Ďakujem za podporu všetkým veliteľom, kolegom. No pre mňa je veľká výzva skúsiť uplatniť sa v civile. Teda aj sám, bez podpory systému, o ktorý som sa vždy mohol oprieť. Držte mi palce.“

A aký bol jeho top vianočný darček a čo by si želal pod stromček teraz?

„Keď som žil v adoptívnej rodine, boli sme vďační za hocičo. Najmä za ústretovosť a milotu adoptívnych rodičov, no ja som mal aj vysnívaný darček. Magnetofón – dvojkazeták. Bolo senzačné, keď som ho uvidel pod stromčekom. Moja top hudobná skupina bola 2 unlimited a disko žáner, takže sme mali doma takmer permanentnú diskotéku. A teraz? Rodinnú pohodu a zdravie. A mier...“

Pavol Vítko • Foto: archív Ľ. R.

Hranica medzi drinou a úspechom

„Niekedy je medzi úspechom a prehrou veľmi tenká hranica. Ako športovec však viem, koľko je za vašimi výkonmi driny a o to viac vám želám, aby ste sa posunuli ďalej,“ povedal generálny tajomník Služobného úradu MO SR Peter Krajčírovič 29. októbra v Banskej Bystrici na slávnostnom vyhlasovaní ankety Najlepší športovec rezortu ministerstva obrany za rok 2024”.



Zľava kpt. Zoltán Baláz (najlepší tréner), nrtm. Juraj Tužinský (8 miesto), Viktória Forster (10), Patrik Jány (2), Gabriela Gajanpová (1), Petra Vlhová (6), Ema Kapustová (7 plus top juniorka), rtm. Mária Fízel' (4), Paulína Bátovská - Fialková (9), Jakub Grigar (3)

Všetkých športovcov, trénerov a funkcionárov v mene podpredsedu vlády a ministra obrany SR Roberta Kaliňáka pozdravila riaditeľka jeho kancelárie Karin Silberhorn. „Život je mnohokrát ako slalom medzi brámkami a prekonávanie rôznych prekážok, ktorých ste vy, kým ste sa dostali na svoju športovú úroveň, nepochybne prekonalí už veľmi veľa. Želám vám, aby sa vám všetky nasledujúce životné a športové prekážky prekonávali ľahko, aj so životným a športovým šťastím,“ oslovila auditorium v Štátnej opere. Skoré uzdravenie špeciálne zažela našej fenomenálnej lyžiarke Petre Vlhovej, ktorá v ankete skončila tento rok kvôli zraneniu šiesta.

Mladí vpred!

Organizátorom ankety aj jej slávnostného vyhlasovania bolo tradične Vojenské športové centrum Dukla a všetci ocenení boli napokon jej príslušníci. Vráťane mládežníkov. Spomedzi nich bol tretí vzpierač Vladimír Macura, držiteľ dvoch bronzových medailí na majstrovstvách sveta juniorov. Na druhom mieste sa umiestnil biatlonista Jakub Borguľa,

štvrtý na juniorských majstrovstvách Európy v biatlone a rovnako štvrtý na majstrovstvách sveta v letnom biatlone. „Na biatlone nemám rada len to, keď nám v zime prší, inak ho milujem,“ usmiala sa top juniorka Ema Kapustová, dvojnásobná juniorská vicemajsterka sveta, plus bronzová na juniorských majstrovstvách Európy.

Fotka na stene

Top trénerom roka sa stal kpt. Zoltán Baláz, bývalý reprezentant vo vzduchovej puške, ktorý pripravuje športových strelcov od roku 2018.

„V Dukle som mala vynikajúce zážitky a obrovskú podporu aj v čase slávy, aj keď sa až tak nedarilo, som za to veľmi vďačná,“ s dojatím pri svojej rozlúčke s aktívnou kariérou povedala štvornásobná olympionička nrtm. Martina Hrašnová. Kladivárka, ktorá ako jediný slovenský atlét získala medailu aj na majstrovstvách sveta (2009, bronz), aj na majstrovstvách Európy (2012, striebro).

„Keď som bol ešte mládežník a videl som na chodbách v administratívnej budove Dukly fotky významných špor-

tovcov, túžil som, aby tam raz visel aj môj portrét,“ s úsmevom priznal Alexander Slaťkovský, ktorý na majstrovstvách sveta vo vodnom slalome vybojoval deväť zlatých, päť strieborných, jednu bronzovú medailu, plus z európskych šampionátov ich priviezol spolu ďalších pätnásť. V poďakovaní neopomenul trénerov, fyzioterapeutov, lekárov, zdravotníčky, ani administratívu či skladníkov. Pri rekapitulácii svojich 26 rokov vo VŠC dodal: „Zažil som aj šesť riaditeľov, jedného z nich som nestihol ani stretnúť, preto by som prial Dukle takú istotu a kontinuitu, akú mala v už nebohom Ivanovi Čiernom, ktorý pôsobil v Dukle pol storočia a v rokoch 1990 až 2001 bol jej veliteľom. Zároveň mi bolo veľkou cťou, že som mohol končiť pri aktuálnom riaditeľovi Dukly Maňovi Tóthovi, mojom športovom súputníkovi. Verím, že športovci budú vždy vďační za to, čo v Dukle dostávajú, lebo to nie je málo a nebyť Dukly, tak by asi neboli tam, kde sú.“

Do Siene slávy uviedli výškara a trénera atletiky Lubomíra Roška, ktorý v rokoch 2001 až 2009 Duklu aj viedol. Druhým borcom uvedeným do

Siene slávy bol Pavol Blažek. Od ME v Prahe v roku 1978 až po derniéru na OH v roku 1996 v Atlante nechýbal na žiadnom významnom chodeckom podujatí. V roku 1990 sa stal v Splitte európskym šampiónom. Stále športujúci a ústretovo usmiaty veterán začal v Dukle ako vojak základnej služby, mával služby aj v kuchyni. Z Dukly po rôznych pracovných pozíciách odchádzal aj do dôchodku, pričom stále je jej živým archívom a kronikou. Aj pre to všetko bol Pavol Blažek ako skutočná hviezda večera odmenený ako jediný dlhotrvajúcim potleskom postojačky.

Telo je chrámom ducha

„Pravdupovediac, ja mám najbližšie k šachu,“ usmial sa riaditeľ Múzea SNP Marián Uhrin, keď sme sa spýtali, aký má vzťah k športu. Ďalším z hostí mimo veľkej rodiny Dukly bol napríklad aj generálny duchovný Ústredia ekumenickej pastoračnej služby v OZ SR a OZ SR plukovník Viktor Sabo: „Kedyśi som bol ako starší žiak aj vo futbalovom výbere Slovenska, teraz si občas tiež zahrám nejaký kolektívny šport a trochu rekreačne posilňujem. No nie kvôli veľkým svalom, ale telo je chrámom ducha, treba sa oň starať, fyzicky ho udržiavať.“

„Ešte ako dorastenka som strieľala, občas si zabehám, rada si zacvičím či zahrám tenis, ktorý hrajú aj obaja moji synovia. No a nielen preto, že otec bol v Trnave dlhoročným futbalovým



Gabriela Gajanová, blahoželajú pplk. Matej Tóth a Peter Krajčírovič

funkcionárom a brat za Spartak aj hrával, som telom aj dušou spartakovec,“ s úsmevom odtajnila riaditeľka kancelárie ministra obrany Karin Silberhorn.

„Moje športovanie sa začalo lozením po stromoch na bratislavskom Račianskom mýte, pokračovalo futbalom, basketbalom, šachom a od jedenástich rokov sa to preklapilo k bojovým športom, čo trvá až dodnes,“ vyrátal generálny tajomník Služobného úradu MO SR Peter Krajčírovič, ktorý športuje denne a v Bratislave vedie netradičný klub karate: „Trénujem deti v našej mestskej časti, aby sa nepotulovali po uliciach, aby nezabíjali čas na sociálnych sieťach, ale aby si osvojili zdravý životný štýl. Nejde vôbec o nejaké preteky, na tie ani nechodíme, ale ide o to, že dostanú do krvi disciplínu, poriadok a úplne iný rozmer života.“

Top hviezdy a pohľad dopredu

V hlavnej kategórii skončil na 3. mieste vodný slalomár Jakub Grigar, ktorý mal pre zdravotné problémy veľké ťažkosti s prípravou a napokon z olympiády priviezol dve šieste miesta. Druhý skončil nrtm. Patrik Jány, ktorý sa stal majstrom Európy vo vzduchovej puške, no ktorému len o kúsok unikol postup do olympijského finále. Ako s úsmevom povedal, dôležité pre neho bolo, že sa tento rok aj ženil, ale ak sa na Paríž pripravoval koncepčne a nepretržite, na svadbu sa mohol prísť iba ukázať a povedať áno, lebo olympiáda...

Športovcom roka rezortu obrany sa stala Gabriela Gajanová. Získala skvelé striebro na 800 metrov na majstrovstvách Európy a tiež na tejto trati zlepšila slovenský rekord, ktorý platil od roku 1987. „Veľmi si vážim podporu Dukly, ktorú som v uplynulom období mala. No a pokiaľ ide o rekord, viem, že mám ešte na viac, že sa môžem zlepšiť, takže to je moja výzva do ďalších sezón.“

Keď riaditeľ VŠC Dukla podplukovník Matej Tóth zablahoželel oceneným, povzbudil ostatných, vyjadril radosť z novej infraštruktúry či športového zázemia a poďakoval rezortu obrany za podporu a športovým zväzom za spoluprácu, v jeho bilancovaní zazneli aj tieto slová: „Žiaľ, tento raz nám to na olympiáde nevyšlo, ako sme plánovali, to si treba priznať a kriticky zhodnotiť. Na jednej strane je to šport – nie vždy všetko vyjde podľa plánu, na strane druhej sa z Paríža treba poučiť, aby sme mohli nadviazať na úspechy

z predchádzajúcich olympiád a aby vo VŠC pribúdali ďalšie mená úspešných olympionikov.“

„Za rezort obrany aj za seba osobne môžem povedať, že urobíme maximum, aby sme vašu prípravu uľahčili, aby ste sa naplno mohli venovať tréningu, aby ste sa sústredili na výkon a aby ste dosahovali čo najlepšie výsledky,“ avizoval generálny tajomník Služobného úradu MO SR Peter Krajčírovič.

Pavol Vitko

Foto: Jakub Neubauer



Petra Vlhová a Karin Silberhorn



Ema Kapustová a Elena Kaliská

Irán bojuje aj s moslimským Pakistanom

Ak by sme si mysleli, že Irán má problém len so židovským štátom, nie je to tak. Prvá tohtoročná otvorená konfrontácia sa odohrala na hraniciach Stredného východu 16. až 18. januára medzi moslimskými krajinami Iránom a Pakistanom.



Lídrom skupiny Jaish al-Ad je Salahuddin Farooqui

Dňa 16. januára 2024 Irán uskutočnil sériu raketových útokov v Pakistane. Zameral sa na militantov z balúčskej separatistickej skupiny Jaish al-Adl v pakistanskej provincii Balúčistan. K útoku došlo deň po podobnej sérii iránskych raketových útokov v Iraku a Sýrii, o ktorých iránska vláda uviedla, že išlo o reakciu na bombové útoky Islamského štátu v Kermáne z 3. januára. Pakistanská vláda odsúdila útoky ako nevyprovokované narušenie pakistanského vzdušného priestoru.

O dva dni neskôr, 18. januára, podnikol Pakistan odvetnú sériu raketových útokov v Iráne, pričom tvrdil, že sa zameral na militantov Balúčistanskej oslobodzovacej armády a Balúčistanského oslobodzovacieho frontu v iránskej provincii Sistán a Balúčistan. Iránska vláda útoky odsúdila a uviedla, že zahynulo deväť ľudí vrátane štyroch detí. Pakistanské nálety tak znamenajú prvý známy prípad útokov cudzej krajiny na iránsku pôdu od skončenia iránsko-irackej vojny v roku 1988.

Napriek udržiavaniu vo všeobecnosti stabilnejších bilaterálnych vzťahov sa obe krajiny neustále navzájom obviňujú z ukrývania teroristov a zaostávania pri zaisťovaní bezpečnosti na príslušných stranách hranice. Tieto obavy podnietili vytvorenie hraničnej bariéry medzi Iránom a Pakistanom, pričom výstavba iránskych opevnení sa začala v roku 2011 a pakistanských v roku 2019.

20 percent z popravených

Z geografického hľadiska je Balúčistan najväčšou provinciou Pakistanu. Je bohatý na prírodné zdroje. Ide však o naj-

menej obývanú, najmenej rozvinutú provinciu v Pakistane a Iráne. Primárnym cieľom separatistických skupín je väčšia kontrola nad prírodnými zdrojmi provincie a dosiahnutie formy politickej autonómie. Najzaujímavejšou skupinou je Jaish al-Adl, skladajúca sa väčšinou z iránskej etnickej menšiny Balúčov. Separatistická skupina tvrdí, že bojuje za ich práva a usiluje sa o nezávislosť.

Príslušníci menšiny Balúč, z ktorých mnohí sú sunnitskí moslimovia v šiitskom Iráne, už dlhodobo čelia neprimeranej diskriminácii a násiliu zo strany miestnych úradov. Balúčovia tvoria približne 5 percent z 88-miliónovej populácie Iránu. Avšak štatisticky tvoria približne 20 percent všetkých popravených v krajine.

Irán dlhodobo obviňuje z vyzbrojovania skupiny Jaish al-Adl rôzne krajiny vo svojom susedstve vrátane Spojených štátov, Izraela a Saudskej Arábie. Medzi hlavné zdroje príjmov patria vplyvní bohatí krajanovia v arabských štátoch Perzského zálivu. Avšak podstatným zdrojom príjmov separatistov je pašo-



Jaish al-Adl má aj svoju zástavu



vanie drog. Irán leží na hlavnej trase pašovania ópia, ktorá spája Afganistan s Európou. Taktiež zbrane, ktoré zostali po stiahnutí USA z Afganistanu v roku 2021, padli do rúk rôznych militantných skupín, vrátane Jaish al-Adl. Separatistická skupina si zaobstarala zbrane aj na čiernom trhu. V prípade teroristických činov páchaných balúčskymi skupinami v Iráne alebo v Pakistane, bez ústupkov separatistom neexistuje reálna šanca na zníženie násilia.

V hre aj jadrový program

Situácia je nebezpečná o to viac, že Pakistan sa stal siedmou krajinou na svete, ktorá úspešne otestovala jadrové zbrane. Prvý verejný test nazvaný Chagai-I sa uskutočnil v Pakistane 28. mája 1998. Výsledkom jadrových testov Pakistanu a Indie bola rezolúcia Bezpečnostnej rady OSN č. 1172. Testovacia strelnica Ras Koh je v pohorí Chagai-Kharan v Balúčistane. Ide o re-

zerváciu Ministerstva obrany Pakistanu. Jadrové skúšky si vyžadovali odlahľú, izolovanú a neobývanú horskú oblasť so stabilným počasím a veľmi malým prúdením vzduchu. Počas 80. rokov viedol stavebné práce guvernér Balúčistanu generál Rahimuddin Khan. USA, Japonsko, Austrália, Švédsko, Kanada a Medzinárodný menový fond (MMF) za to uvalili na Pakistan ekonomické sankcie. Na druhej strane Saudská Arábia, Turecko, Azerbajdžan a Irán Pakistanu blahoželali. Sankcie boli zrušené po tom, ako sa Pakistan v roku 2001 stal spojencom USA vo vojne proti terorizmu.

Pakistanská armáda kladla dôraz na vývoj mobilných rakiet na tuhé palivo s dlhším doletom, aby sa zamerala na rozľahlosť Indie a jej ostrovných území. Na podporu operácií na bojisku krajina vyvinula širokú škálu taktických jadrových zbraní, ako je napríklad Hatf-IX Nasr. Dôležité sú aj riadené strely s jadrovou hlavnicou, ktoré

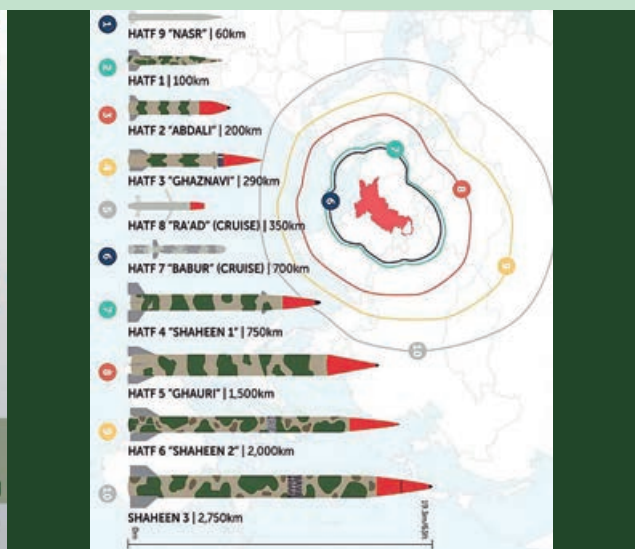
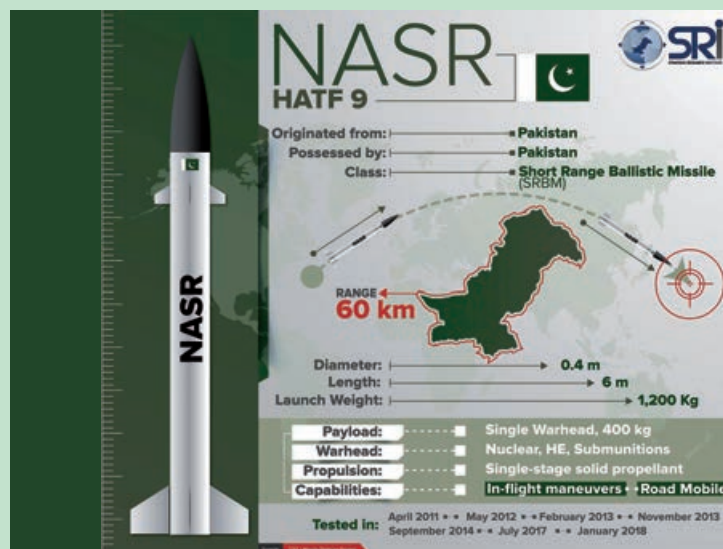
sa dajú rozmiestniť pozdĺž morského pobrežia, na plavidlách a konvenčných ponorkách. Pakistan taktiež vyvíja zbrane krátkeho dosahu, ako sú jadrové torpéda, hĺbkové nálože a pozemné míny. Tieto taktické systémy možno využiť aj strategicky, prostredníctvom diskretného zacielenia určeného aj na rôzne iné ciele.

Špirála eskalácie

Balúčistan je významné územie, kde sa vyvíjal jadrový program Pakistanu. No nielen preto má osobitné postavenie pre krajinu ako takú. Preto aj menej sledovaný konflikt s Iránom a eskalácia napätia medzi týmito moslimskými krajinami, kde sa nachádzajú významné vojenské technológie, môže byť veľmi nebezpečná. O to viac, že celková turbulentná dynamika konfliktov na Blízkom východe by mohla prerásť do zničujúcej špirály.

Michal Pazič

Kancelária štátneho tajomníka MO SR





GRANIT[®]
HOTELS



ŽELÁME VÁM KRÁSNE
VIANOČNÉ SVIATKY
PREŽITÉ V ZDRAVÍ
V KRUHU BLÍZKYCH
A ÚSPEŠNÝ ROK 2025.

UŽITE SI SVOJE
POBYTY
V GRANIT HOTELS AJ
V NOVOM ROKU.

TEŠÍME SA NA VÁS.



HOTEL GRANIT ***
SMREKOVICA

HOTEL GRANIT ***
TATRANSKÉ ZRUBY



HOTEL GRANIT ***
PIEŠŤANY



HOTEL GRANIT ***
NOVÁ POLIANKA

VŠETKY POTREBNÉ INFORMÁCIE O HOTELOCH GRANIT NÁJDETE NA WWW.GRANITHOTELS.SK
ALEBO NÁS MÔŽETE SLEDOVAŤ NA SOCIÁLNYCH SIEŤACH

 [FACEBOOK.COM/GRANITHOTELS](https://facebook.com/granithotels)

 [@GRANITSMREKOVICA](https://instagram.com/granitsmrekovica) [@HOTELSGRANIT](https://instagram.com/hotelsgranit)



MILITARY ENGLISH

DPRK: THE DEDICATED THREAT

Pripravila: Nadežda Kochmanová • Foto: SITA

A country does not have to be extra-large or **populous** to become a military superpower; it just needs to be truly dedicated. The case in point: North Korea (or DPRK if one prefers **acronyms**). With the population of 26 million, it has the fourth largest military force in the world by active military personnel, after China, India and the U.S. It maintains an estimated 1.3 million active-duty soldiers and keeps 7.6 million – or 30 percent of its population – on reserve. According to the DPRK Constitution, all men aged 17 must enlist for military service lasting up to 10 years in the combat forces and 13 years in the specialized combat forces. The weaponry at their disposal includes more than 6,900 mostly **ageing** and outdated Soviet-era tanks and armored vehicles (such as the T-34), Chinese as well as domestically produced models. The air force is estimated to have around 110,000 personnel and an inventory of more than 600 fighters, light bombers and transport aircraft, some thought to be 40 to 80 years old. The Korean People's Army Naval Force has about 470 surface vessels, including guided missile ships, torpedo boats and small patrol vessels, plus about 70 submarines.

Between 2010 and 2020, **military expenditure** accounted for an estimated 20-30 % of North Korea's GDP annually.

Most countries in the world regard North Korea as a **grave** security threat, not only because of the **formidable** number of its potential combatants but also due to the country's nuclear arsenal and its aggressive rhetoric. It is widely believed that North Korea has the **fission** material for building more than 100 nuclear weapons and the capacity to strike with a nuclear warhead on long distances. Despite UN Security Council sanctions, Pyongyang continues to conduct ballistic missile tests.

North Korea has a record of missile sales and nuclear technology sharing with other countries including Egypt, Iran, Libya, Myanmar, Syria, the United Arab Emirates, Vietnam, and Yemen. According to the UN report, it has secretly transferred "nuclear-related and ballistic-missile-related equipment, know-how, and technology".

Pyongyang has also invested significant labor and capital into developing its cyberattack capacity. Cyberattacks on South Korean banks and media

outlets, the 2017 Wannacry 2.0 ransomware attack that compromised aviation, railway, and health-care networks in the United States, Asia, and Europe have all been traced back to groups with ties to North Korea.

In fresh developments North Korea's military has come **under the spotlight** after accusations that Pyongyang has dispatched thousands of troops to Russia, **allegedly** to join the combat operations in Ukraine. On November 5, the New York Times informed that the North Korean troops had entered the fight, clashing for the first time with Ukrainian forces. The U.S. officials said a significant number of North Korean troops were killed.

QUESTIONS:

1. Ako je stanovená povinná vojenská služba v Severnej Kórei?
2. Koľko peňazí vynakladá KĽDR ročne na zbrojenie?
3. Čím predstavuje Severná Kórea najväčšiu hrozbu pre svetové spoločenstvo?

GLOSSARY

- **populous** /'pɒpjələs/ – ľudnatý
- **acronyms** /'ækrənɪmz/ – skratky
- **ageing** /'eɪdʒɪŋ/ – starnúci
- **military expenditure** /'mɪlə'təri ɪk'spendətʃər/ – vojenské výdavky
- **grave** /greɪv/ – závažný
- **formidable** /'fɔrmədəbəl/ – impozantný, vzbudzujúci rešpekt
- **fission** /'fɪʃən/ – štiepny (o jadre)
- **under the spotlight** /'ʌndər ðə 'spɒtlaɪt/ – zviditeľniť sa (v žiarení reflektorov)
- **allegedly** /ə'ledʒədli/ – údajne



kapitán Mgr. Ján Čupalka
starší kaplán 22. mechanizovaného práporu
Michalovce

Čas pokoja a nádeje pre vojakov

Vianoce sú obdobím, keď sa celá spoločnosť zastavuje, aby oslavovala lásku, rodinu a nádej. Pre nás, vojakov, však môže byť toto obdobie rozporuplné. Zatiaľ čo mnohí trávajú čas so svojimi blízkymi, my môžeme byť vzdialení od domova, v službe, alebo na misiách. Preto je dôležité, aby sme si pripomenuli skutočný význam Vianoc a našli spôsob, ako ich osláviť aj v týchto náročných podmienkach.

Vianočné posolstvo je predovšetkým o pokoji a láske. Narodenie Ježiša Krista nám prináša nádej, že aj v ťažkých časoch existuje svetlo. Ako vojenský duchovný viem, že vojaci sa často stretávajú s výzvami, ktoré testujú našu silu a vytrvalosť. Ale práve v týchto chvíľach si môžeme uvedomiť, že naša úloha presahuje len vojenskú službu; sme súčasťou niečoho väčšieho.

Na Vianoce máme príležitosť zamyslieť sa nad tým, čo je pre nás skutočne dôležité. Môžeme si spraviť čas na modlitbu, aby sme si uctili svojich padlých spolubojovníkov a vyjadrili vďačnosť za tých, ktorí sú s nami. Urobme si čas na vzájomnú podporu či už prostredníctvom osobných stretnutí, alebo prostredníctvom správ a telefonátov našim blízkym.

Nielenže môžeme hľadiť späť na uplynulý rok, ale aj si stanoviť nové ciele do budúcnosti. Nech sú naše myšlienky a modlitby zamerané na pokoj a porozumenie nielen v našich životoch, ale aj v celom svete. V čase, keď sa mnohí z nás cítia osamelo, spojme sa navzájom a poskytneme si silu a povzbudenie.

Vianoce sú časom, keď sa rodí nádej. Aj keď sme ďaleko od domova, nech je náš duch silný a naše srdcia plné lásky. Poďme spolu prežiť tento čas s pocitom jednoty a vďačnosti, nech nás Vianoce obdarujú pokojom a silou do nového roka.

Nedaj chrípke šancu

Chrípka je veľmi časté a vysoko infekčné vírusové ochorenie. Pôvodcom je vírus chrípky a prameňom nákazy je infikovaný človek. Inkubačný čas, ktorý uplynie od nakazenia po objavenie prvých príznakov ochorenia, je 1 – 3 dni.

Vírus chrípky sa ľahko šíri priamym kontaktom, najčastejšie kvapôčkovou infekciou (teda prostredníctvom kvapôčok a aerosólu, ktoré sa uvoľňujú z tela chorého pri kýchaní, kašľaní, ale aj rozprávaní). Prenos je možný aj kontaminovanými predmetmi, ktoré chorý používa (tanier, poháre, príbor, atď.), alebo povrchmi, ktorých sa dotýka (napríklad kľučky, ruky nákupných vozíkov, držadlá vo vozidlách hromadnej dopravy a podobne).

Vstupnou bránou pre vírus chrípky sú horné dýchacie cesty a očné spojovky. Jeden chorý môže infikovať pomerne veľké množstvo ďalších ľudí, pričom ideálnym prostredím na šírenie ochorenia sú preľudnené a nevetrané priestory. Deti ochorejú o čosi častejšie ako dospelí. Dôvodmi sú nedostatočne vyvinutý imunitný systém, pobyt v detských kolektívoch a zároveň slabšie hygienické návyky.

Neprechodiť, vyliečiť

Liečba chrípky je v kompetencii lekárov. V žiadnom prípade by sa nemala prechodiť, treba ju vyležať doma a postupovať podľa pokynov lekára. Liečba sa zameriava predovšetkým na tlmenie príznakov ochorenia. Spočíva napríklad v podávaní liekov na zníženie telesnej teploty, proti kašľu, bolesti hlavy, proti zápalu dýchacích ciest a podobne. Liečbu môžeme podporiť pitím bylinkových čajov a dbaním na dostatočný príjem tekutín, podávaním ľahšie stráviteľných jedál, vyšším príjmom vitamínov, najmä v ovoci a zelenine. Antibiotiká sa pri nekomplikovanom priebehu chrípky bežne nepoužívajú, pretože na vírus chrípky neúčinkujú. Používajú sa, iba ak je chrípka komplikovaná bakteriálnou infekciou. Antibiotiká neúčinkujú na vírusy, ale na baktérie.

Časté, no nie banálne

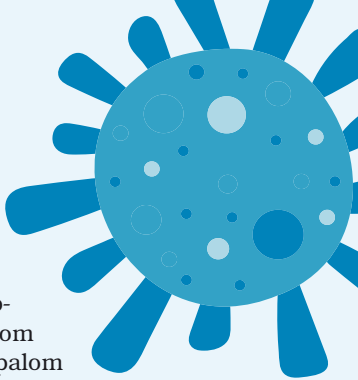
Chrípka nie je banálnym ochorením. Môže mať ťažký priebeh, pre ktorý je nutná hospitalizácia, môže spôsobiť vážne zdravotné komplikácie, viesť k trvalým zdravotným následkom a spôsobiť smrť. Chrípka sa môže skomplikovať zápalom pľúc, zlyhaním dýchania či zápalom srdca. Chorým sa v dôsledku vírusovej infekcie môžu zhoršiť chronické zdravotné ťažkosti, alebo ich môže postihnúť syndróm akútnej respiračnej tiesne. Štúdie dokázali, že po prekonaní chrípky je u dospelých vo veku 40 a viac rokov riziko vzniku infarktu myokardu desaťkrát a mozgovej príhody osemkrát vyššie ako bez prekonanej chrípky. Starší ľudia, tehotné ženy, deti do päť rokov a ľudia s chronickým ochorením alebo s oslabenou imunitou majú väčšiu pravdepodobnosť závažného priebehu chrípky s rizikom závažných komplikácií.

Prevencia? Očkovanie!

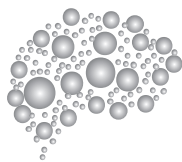
Chrániť sa môžete v prvom rade očkovaním. Proti chrípke existujú dostupné, bezpečné a účinné vakcíny. Protilátky sa v tele vytvárajú 2 až 3 týždne po očkovaní. Dôležité je vytvoriť si dostatočné množstvo protilátok proti chrípkovému vírusu skôr, ako sa chrípka začne šíriť v komunite. Účinnosť chrípkovej vakcíny vo všeobecnosti klesá približne o 6 až 11 % za mesiac. Vzhľadom na to, že hladina protilátok po očkovaní by mala byť dostatočná ešte aj na ochranu pred prípadnou druhou vlnou chrípky v jarných mesiacoch, je dôležité správne načasovanie očkovania.

U očkovaných ľudí je významne nižšia pravdepodobnosť, že ochorejú na chrípku a očkovanie ich zároveň chráni pred komplikáciami chrípkového ochorenia, ako je napríklad zápal priedušiek, zápal pľúc, akútny zápal prínosových dutín, akútny zápal ucha, alebo pred hospitalizáciou.

Úrad verejného zdravotníctva SR



MIESTO PRE PSYCHOLÓGA



kpt. Mgr. Martin Zajak
psychológ Veliteľstva 2. mechanizovanej brigády
Prešov

Sebahodnota a sebaúcta

Každý má potrebu byť prijatý a akceptovaný. Spôsob, akým sme prijímaní od raného detstva najbližším sociálnym prostredím (rodina, priatelia, kolegovia v práci, susedia ...), prispieva počas nášho života k vlastnému obrazu o sebe. Tieto skutočnosti a seba-reflexia utvárajú náš obraz o svojej osobe. To, ako sa vidíme a vnímame, prežívame a prijímame samých seba, určuje našu sebahodnotu a sebaúctu.

Na vytvorenie pozitívneho sebaobrazu nás samých, ako aj iných, sú potrebné pozitívne vstupy v komunikácii. Tými vstupmi sú pozitívne formulované informácie o javoch a vlastnostiach vyslovené v aktuálnom čase osobou, ktorá to myslí úprimne a vážne, povedané priamo osobe, ktorej sa to týka. Psychológia túto formu komunikácie nazýva pozitívna spätná väzba. Pozitívnu spätnú väzbu vieme vysloviť iba vtedy, ak dokážeme iných prijať takých, akí sú. V procese prijímania iných sme schopní vnímať ich pozitíva a vieme ich aj komunikovať. V takej komunikácii nastáva autentické, osobné potvrdenie, ktoré buduje a prehĺbuje medziludské vzťahy. Každá naša výpoveď o iných je zároveň aj výpoveďou o nás samých. Ak sme schopní v čase, keď sme s druhými, autenticky ich oceniť, podporiť a potvrdiť, že vnímame to hodnotné, čo od nich prichádza, dávame iným, aj sebe priestor rásť, vyvíjať sa a meniť. Nebojme sa dávať pozitívne spätné väzby, lebo všetci potrebujeme potvrdenie, že sme prijímaní. Každou vyslovenou pozitívnu spätnou väzbou pomáhame iným aj sebe vytvárať si pozitívny sebaobraz a upevňovať sebahodnotu a sebaúctu. Ak dokážeme iných vnímať ako obohatenie svojho sveta, tak sa stávajú duševne bohatými. Každou vyslovenou pozitívnu spätnou väzbou prijímame a potvrdzujeme hodnotu a jedinečnosť seba aj iných.

Osvojenie praktickej zručnosti pozitívnej spätnej väzby podporuje zdravé sociálne prostredie, ktoré pomáha utvárať duševne zdravých ľudí so zdravou sebahodnotou a sebaúctou.



OBRANA • Mesačník Ministerstva obrany SR, založený v Clevelande (USA) 1914, obnovený v Bratislave v roku 1993 • Vydavateľ: Ministerstvo obrany SR • Ročník XXXII.
• č. 12/2024 • Redakčná uzávierka 25. 11. 2024 • Do výroby zadané 29. 11. 2024
• Vedúci oddelenia rezortnej tlače: PhDr. Miloslav ŠČEPKA, tel.: 0960 30 30 37, 0903 820 996, e-mail: miloslav.scepk@mod.gov.sk • Šéfredaktor: PhDr. Pavol VITKO, tel.: 0960 30 30 38, 0903 820 847, e-mail: pavol.vitko@mod.gov.sk • Redaktor: Jozef ŽIAK, plukovník v. v., tel.: 0903 820 194, e-mail: jozef.ziak@mil.sk • Tajomníčka redakcie: Mgr. Milena SLEZÁKOVÁ, tel.: 0960 30 30 39, e-mail: milena.slezakova@mod.gov.sk
• Jazyková úprava: Ing. Eleonóra BUJAČKOVÁ • Grafická úprava: Dáša NEUBAUEROVÁ
• Adresa: Mesačník OBRANA, Ministerstvo obrany SR, Námestie generála Viesta 2, 832 47 Bratislava, e-mail: obrana@mod.gov.sk, www.mosr.sk/obrana/ • © Ministerstvo obrany SR, IČO: 30845572, EV 412/08, ISSN 1336-1910 • Neoznačené texty sú z tlačového servisu MO SR a OS SR • Neoznačené obrázky sú z archívu MO SR a OS SR • NEPREDAJNÉ



NA
MOMENT:

military

mental
health

[chvíľa
pre duševné
zdravie]



EFEKTÍVNE VEDENIE PRACOVNEJ PORADY

(NIELEN) VO VOJENSKOM PROSTREDÍ

Vedenie porady nielen vo vojenskom prostredí je kritickým prvkom pre úspešnú koordináciu operácií a dosiahnutie stanovených cieľov. Využívanie správnych stratégií a praktických tipov môže prispieť k efektívnemu využitiu času, zvýšeniu produktivity a zlepšeniu celkového výkonu pracovnej skupiny.

Praktické tipy a stratégie

STANOVENIE CIEĽOV PORADY

Pred začatím porady je dôležité mať jasne stanovené ciele. Vedúci porady by mal zabezpečiť, aby všetci účastníci porozumeli účelu a očakávaniam porady. To umožní zameranie sa na relevantné témy a minimalizuje zbytočné rozptýlenie pozornosti.

ŠTRUKTÚRA PORADY

1. Príprava a organizácia (príprava materiálov a zvolanie účastníkov)
2. Zahájenie porady (úvodné slovo a prezentácia cieľov)
3. Informácie o situácii (prehľad aktuálnej situácie)
4. Analýza a hodnotenie (diskusia o získaných informáciách)
5. Rozhodovacia fáza (navrhované opatrenia a plány na vykonanie)
6. Koordinácia a komunikácia (plánovanie konkrétnych postupov)
7. Záver porady (zhrnutie prijatých rozhodnutí a pridelenie úloh)
8. Follow-up a dokumentácia (záznam z porady a jej distribúcia)

PRIESTOR PRE VŠETKÝCH

Každý účastník by mal mať možnosť vyjadriť svoje názory a prispieť k diskusii. Vedúci porady by mal zabezpečiť, aby sa priestor na prejav rovnomerne rozdelil medzi všetkých členov tímu a aby sa minimalizovalo dominovanie jednotlivcov.

AKTÍVNE POČÚVANIE

Dôležitou zložkou efektívneho vedenia porady je schopnosť aktívne počúvať. Vedúci porady by mal venovať pozornosť názorom a obavám členov tímu a reagovať na ne primeraným spôsobom. Pomáha to vytvárať dôveru a posilňovať tímovú spoluprácu.

RIEŠENIE KONFLIKTOV

Vo vojenskom prostredí môžu vznikať konflikty, ktoré môžu ovplyvniť plynulosť porady a celkovú účinnosť tímu. Vedúci porady by mal mať schopnosť identifikovať a riešiť konflikty.

JASNÉ ROZHODOVANIE

V prípade potreby by vedúci porady mal byť schopný rýchlo a efektívne rozhodovať. To vyžaduje dobré analytické schopnosti a schopnosť rýchlo vyhodnotiť dostupné informácie. Rovnako je dôležité komunikovať rozhodnutia jednoznačne a transparentne.

VÝSTUP Z PORADY

Na záver porady by mal vedúci porady spolu s účastníkmi vypracovať konkrétne kroky, ktoré treba podniknúť, a určiť zodpovedné osoby za ich vykonanie. To pomáha zabezpečiť, že diskutované témy nezostanú len na úrovni konverzácie, ale budú mať konkrétne opatrenia na dosiahnutie stanovených cieľov.

por. Mgr. Ákos VINCZE

PSYCHOLÓG

21. mechanizovaný prápor TREBIŠOV

„Emócie sú mocné nástroje – ovládaj ich, aby ťa viedli, nie aby ťa ovládali.“

Mojím cieľom je budovať odolnosť a mentálnu stabilitu nielen jednotlivcov, ale aj jednotiek v rôznych podmienkach. Súčasťou toho je aj psychologické poradenstvo, kde sa často stretávam so vzťahovou problematikou, alebo potrebou budovania životných zručností, ako sú napríklad rozhodovacie schopnosti, komunikácia, zvládanie stresu a ďalšie. V oblasti medzinárodného krízového manažmentu zabezpečujem psychologickú podporu pre vybrané misie. V rámci podporného psychologického programu zabezpečujem psychologickú starostlivosť aj na ďalších vojenských útvaroch.

Medaila Za dobytíe Berlína



Bitka o Berlín sa začala 16. apríla 1945. Zúčastnili sa na nej 1. bieloruský front, 2. bieloruský front, 1. ukrajinský front, 18. vzdušná armáda, vojenská flotila Dneper a Baltská flotila. Priamy útok na Berlín sa začal 25. apríla 1945. Prebiehali mnohé pouličné boje. Útok na Reichstag sa začal 30. apríla, 2. mája 1945 bola podpísaná kapitulácia Berlína.



Dňa 19. apríla 1945 dostal armádny generál A. V. Chruljov rozkaz na vypracovanie návrhu medaily Za dobytíe Berlína. Do súťaže bolo prihlásených až 116 návrhov. Niekoľko z nich predniesol aj A. I. Kuznecov, ktorý na návrhoch medailí pracoval i v minulosti. Jeden z jeho návrhov zvíťazil. V porovnaní s ostatnými autormi i s Kuznecovými ďalšími návrhmi bol oveľa jednoduchší. Rešpektoval rozhodnutie, že medaily pri príležitosti dobytia miest nepriateľa budú niesť len názov mesta a dátum dobytia. Medaila bola zriadená prezídiom Najvyššieho sovietu Sovietskeho zväzu dňa 9. mája 1945.

Vyznamenanie sa udeľovalo na pamiatku dobytia Berlína vojakom Červenej armády, námorníctva a NKVD, ktorí sa priamo či nepriamo podieľali na dobytí hlavného mesta Nemecka a ich účasť na tejto operácii sa dala hodnoterne preukázať – čo sa i preverovalo. S počtom 1 100 000 udeľených medailí patrilo vyznamenanie k najmasovejším v Sovietskom zväze. Najviac ich udeľili hneď v prvých rokoch po skončení vojny.

Žukov i Konev

Do roku 1951 sa medaila i osvedčenie museli po smrti vyznamenaného vrátiť

štátu, avšak na základe dekrétu prezídia Najvyššieho sovietu ZSSR z 5. februára 1951 medaila i osvedčenie ostávali dedičom vyznamenaného. Neskôr po vojne medailu udeľili ešte viac ako 2 000 bývalým vojakom a dôstojníkom na základe prieskumu Ministerstva obrany Ruskej federácie. Napríklad ruská vláda toto vyznamenanie udeľila v roku 2003 prostredníctvom veľvyslanca Arménska v Rusku A. Zelencovi z Jerevanu. Zúčastnil sa bitky o Berlín, ale bol ranený a skončil v nemocnici, tak sa naňho pozabudlo. Medzi známych nositeľov patrí maršal Georgij K. Žukov a maršal Ivan S. Konev.

Medaila je kruhovitého tvaru s priemerom 32 mm. Je vyrobená z mosadze. Na prednej strane v strede je nápis v troch riadkoch v azbuke ЗА ВЗЯТИЕ БЕРЛИНА – ZA DOBYTIE BERLÍNA. Nad nápisom je päťcípá hviezda. Pod nápisom je veniec z dubových listov v dvoch radoch. Na zadnej strane medaily je v troch riadkoch napísaný dátum dobytia Berlína 2 МАЯ 1945 – 2. MÁJA 1945. Pod ním je päťcípá hviezda. Nápis, dátum, hviezdy a dubové listy sú vypuklé. Obvod medaily je olemovaný vypuklým pásikom. Stuha je široká 24 mm.

Na medailu je pripevnená pomocou uška a kolieska, je spojená s päť-

uholníkovou podšívkou, obťahnutou červenou hodvábnou stuhou. V strede stuhy je päť prúžkov. Tri sú čierne a dva oranžové. Krajné čierne prúžky sú olemované úzkymi oranžovými prúžkami. Medaila sa nosí na ľavej strane hrude. Ak má vyznamenaný medailí viac, medaila Za dobytíe Berlína sa nosí za medailou Za dobytíe Viedne.

Aj poštová známka

V roku 2015 ruská pošta vydala známku nominálnej hodnoty 30 rubľov, na ktorej je vyobrazená medaila Za dobytíe Berlína. Nad jej vyobrazením je v dvoch riadkoch v ruštine a v azbuke nápis Медаль ЗА ВЗЯТИЕ БЕРЛИНА. Pod vyobrazením medaily je nápis v azbuke Россия a v latinke nápis RUSSIA. Okraj známky je vrúbkovaný.

V roku 2009 bola nariadením prezidenta Ruskej federácie založená medaila 65 rokov Víťazstva vo Veľkej vlasteneckej vojne 1941–1945. Jej stuhou je farebne totožná so stuhou medaily Za dobytíe Berlína.

Medailu Za dobytíe Berlína Múzeum SNP do svojich zbierok získalo v roku 2003. Je vystavená v novovytvorenom Otvorenom depozitári.

Mgr. Viera Kováčová

Múzeum Slovenského národného povstania Banská Bystrica

Boj pokračoval v horách

Po skončení bojov 1. československej armády na Slovensku a partizánov na povstaleckých frontoch sa nositeľom kontinuity ozbrojeného protifašistického boja v SNP od začiatku novembra 1944 až do oslobodenia Slovenska stalo partizánske hnutie.



Partizánska jednotka po prechode frontu v priestore Čertovice

Na konci októbra 1944 tisíce príslušníkov povstaleckej armády nezložilo zbrane a ešte niekoľko dní po odchode do hôr odolávali „vyčisťovacím“ a trestným akciám nemeckých okupačnými jednotiek. Postupne však ich počet klesal, najmä v dôsledku rozpadu jednotlivých jednotiek a zajatia značného počtu vojakov nemeckým vojskom. Až 17. novembra mohol nemecký veliteľ na Slovensku generál H. Höfle hlásiť do Berlína, že organizovaný vojenský odpor povstaleckej armády bol zlomený.

Partizánska vojna

Na začiatku novembra 1944 proti vojensko-partizánskym a partizánskym jednotkám na Slovensku pôsobili jednotky nemeckého Wehrmachtu a Zbraní SS, v ktorých bolo asi 35 000 osôb. Pod ich tlakom sa reorganizovali už existujúce a vznikali nové partizánske jednotky, ktoré Hlavný štáb partizánskeho hnutia (HŠPH) v Československu (vznikol 29. 10. 1944 a jeho náčelníkom sa stal plk. A. N. Asmolov) orientoval predovšetkým na deštrukčné akcie proti nepriateľskej doprave a spojom, na ničenie živej sily a techniky okupačných vojsk.

Rozmiestnenie partizánskych síl na strednom a západnom Slovensku na konci roka 1944 a začiatku roka 1945 umožňovalo pôsobiť na všetky hlavné komunikácie. Predovšetkým však na železničné trate Žilina – Košice, Bratislava – Žilina, Trnava – Zvolen – Margecany, Lučenec – Zvolen – Vrútky, ale aj cestné komunikácie najmä na smeroch Banská Bystrica – Martin, Banská Bystrica – Ružomberok, Brezno – Liptovský Mikuláš, Brezno – Tisovec – Rimavská Sobota, Brezno – Podkriváň – Lučenec, Topoľčany – Prievidza – Žilina, Žilina – Čadca a Ružomberok – Dolný Kubín – Trstená.

Na východnom Slovensku sa od novembra 1944 v súvislosti s postupom Červenej armády začali uskutočňovať prvé prechody partizánskych formácií cez front. Najznámejším z nich sa stal prechod partizánskeho zväzku Čapajev v ranných hodinách 24. novembra 1944 medzi obcami Borov a Habura.

Rozšírenie úloh

Podľa dokumentov partizánskych štábov pri veliteľstvách 1. a 4. ukrajinského frontu na začiatku roka 1945 na Slovensku pôsobili dva partizánske zväzky, 17 brigád a 22 oddielov s celkovým počtom 13 500 osôb. Ich počet s postupom frontu územím Slovenska klesal.

Od 20. januára 1945 sa riadenie bojovej činnosti partizánskych jednotiek na okupovanom území Slovenska sústredilo v partizánskom štábe pri vojenskej rade 4. ukrajinského frontu. Podľa jeho pokynov popri diverznej a deštrukčnej činnosti po priblížení oslobodzovacích vojsk partizáni nadväzovali priamu bojovú súčinnosť s frontovými jednotkami. Získavali správy o pohybe nepriateľských vojsk, miestach sústredenia síl

a bojovej techniky, aj o výstavbe nepriateľských obranných línií a ich obsadení vojskami. Ich zásluhou oslobodzovacie vojská získali cenné informácie o nepriateľských obranných líniách napríklad pri Poprade, Liptovskom Mikuláši, Žiline, Martine, Banskej Bystrici, Zvolene, Trenčíne, Trnave a Bratislave. Časť partizánskych jednotiek sa v súčinnosti s frontovými jednotkami podieľala aj na oslobodzovaní niektorých miest a dedín, napr. Liptovského Hrádku, Banskej Štiavnice, Brezna, Čierneho Balogu, Martina, Dolných Vesteníc či Kamenca pod Vtáčnikom.

Prechod na Moravu

S postupom Červenej armády, rumunských vojsk a 1. čs. armádneho zboru smerom k západným hraniciam Slovenska sa viaceré partizánske jednotky pokúšali o prechod na územie Moravy s cieľom posilniť tamojšie partizánske hnutie. Ako prvý prešiel na Moravu už koncom septembra 1944 oddiel Jána Ušiaka, z ktorého vznikla 1. čs. partizánska brigáda J. Žižku. Približne v rovnakom čase prešiel zo Slovenska cez Poľsko, Horné Sliezsko a Hlučínsko do Jeseníkov oddiel Zaria. V druhej polovici apríla 1945 prenikla na východnú Moravu Druhá slovenská národná partizánska brigáda. Zo základní na Kysuciach zasahovali na Moravu partizánske oddiely Za vlasť a Rodina.

Po spojení s Červenou armádou partizánske jednotky odchádzali do jej tyla a boli rozpustené. Prevažná časť ich príslušníkov – občanov ČSR následne vstupovala do jednotiek 1. čs. armádneho zboru alebo odchádzala do mobilizačných a výcvikových stredísk, ktoré pôsobili na oslobodenom území Slovenska.

doc. PhDr. Jozef Bystrický, CSc.,
Vojenský historický ústav



Presun partizánov v zasnežených horách Nízkych Tatier



Nemecký tesák model 1934

Zobrazený tesák s číslom 239 vyrobili v rokoch 1937 – 1942 vo firme Carl Julius Krebs (KRONENKREBS) sídliacej v nemeckom meste Solingen. Do zbierok vtedajšieho Dukelského múzea ho zakúpili 5. novembra 1973.

Ríšska pracovná služba Reichsarbeitsdienst (RAD) bola v Nemecku vytvorená na prelome 20. a 30. rokov 20. storočia s cieľom čo najviac eliminovať masovú nezamestnanosť, predovšetkým medzi mladými ľuďmi. Bola výhradne určená pre ríšskych Nemcov. Jej hlavným veliteľom bol plukovník Konstantin Alois Hierl.

Jednotky RAD

Každý mladý muž musel v Nemecku pred vstupom do armády najskôr odslúžiť šesť mesiacov v jednotkách RAD. Počas nich žili vo veľkých táboroch, kde sa cvičili najmä v telesnej zdatnosti a pochodovaní. Dňa 26. júna 1935 prijalo Nemecko zákon o všeobecne povinnej pracovnej službe pre mužskú a ženskú mládež (ženská zložka RAD) od veku 20 rokov na pol roka. Pre mužov bola prechodom medzi školou a armádou. Po pol roku práce v RAD prešli muži do kasární. Povolanie k RAD znamenalo narukovanie do Wehrmachtu. Na začiatku druhej svetovej vojny sa k tomu pridal aj priamy vojenský výcvik, po ktorom mladých mužov pridelovali priamo k vojenským jednotkám.

Výučbu streľby v RAD zaviedli v roku 1938.

Samotný tesák ako pobočnú chladnú zbraň navrhol Paul Casberg. Najskôr bol určený výlučne pre vyšších dôstojníkov a úradníkov RAD zamestnaných na plný úväzok, primárne ako doplnok pri slávnostných príležitostiach. Avšak ako jedna z mála zbraní tohto druhu bol tesák využiteľný v prípade potreby aj ako praktický pracovný nástroj, keďže jeho čepeľ sa vyrábala z kvalitnej uhlíkovej ocele podľa noriem tak, aby mohla byť použitá aj ako sekera.

Predvojnová kvalita

Z kvalitného materiálu sa do konca roku 1936 vyrábala aj rama rukoväte tesáka, skrutky spájajúce črienky rukoväte a kovania puzdra. Konkrétne išlo o masívny nikel, alebo mosadz s veľmi silným postriebením, ktoré dosahovalo hrúbku až do štyroch mikrometrov. Niekedy boli jednotlivé kovové časti tesákov a ich puzdiel dokonca pretreté aj bezfarebným lakom. Črienky rukoväte tesáka sa vyrábali z kvalitnej rohoviny.

Od roku 1937 sa rama rukoväte vyrábala z poniklovanej železnej zliatiny,

skrutky spájajúce črienky rukoväte boli buď zo železa alebo z hliníka a kovania puzdra tesáka z poniklovaného oceleového plechu. Črienky rukoväte sa aj po roku 1937 naďalej vyrábali z kvalitnej rohoviny.

Práca zušľachtuje

Charakteristickým znakom tesákov bol ozdobný nápis vyleptaný na vonkajšej strane čepele Arbeit adelt – čo v preklade znamená Práca zušľachtuje. Na vnútornej strane čepele bolo potom v mieste pod záštitnou priečkou spravidla vyleptané logo alebo označenie výrobcu.

V roku 1937 bola pre vyšších vedúcich dôstojníkov RAD (Führerdolch RAD) a úradníkov RAD navrhnutá nová dýka, ktorá nahradila tesák model 1934. Jeho nosenie prenechali nižším poddôstojníkom RAD. Výroba tesákov RAD model 1934 prebiehala vo viacerých firmách po celom Nemecku a oficiálne bola ukončená v roku 1942.

Mgr. Peter Holík

Vojenský historický ústav
– Vojenské historické múzeum,
múzejné oddelenie Svidník



Šťastné Vianoce
a úspešný nový rok všetkým
želá vicemajster sveta
v karate do 21 rokov
Roman Hrčka